

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

DIPLOMOVÁ PRÁCE
(magisterská)

2017

Marek Zaoral

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

BEZBARIÉROVÉ PRVKY VEŘEJNÝCH HŘÍŠŤ SLOUŽÍCÍCH K AKTIVIZACI
PSYCHOMOTORICKÝCH FUNKCÍ
DIPLOMOVÁ PRÁCE
(magisterská)

Autor: Bc. Marek Zaoral, aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Ješina, PhD.

Olomouc 2017

Jméno a příjmení autora: Bc. Marek Zaoral

Název závěrečné písemné práce: Bezbariérové prvky veřejných hřišť sloužící pro aktivizaci psychomotorických funkcí

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Rok obhajoby: 2017

Abstrakt: Hlavním cílem diplomové práce je zjištění poptávky potenciálních uživatelů bezbariérového veřejného hřiště v Olomouci vhodného pro osoby se zdravotním postižením. Názor na bezbariérové veřejné hřiště byl zjištěn prostřednictvím ankety na 10 - 15 minut. Bylo osloveno 150 respondentů skládajících se z osob se zdravotním postižením, dospělých, seniorů, žáků a studentů ve věku 10 - 26 let. Nejzajímavějším zjištěním je, že respondenti představené prvky neznali. Také uvedli, že by upřednostnili zakomponování představených bezbariérových prvků do již existujících hřišť. V souvislosti se zvolenými prvky pro osoby užívající vozík se musí upravit přístupové cesty. Tímto krokem by se podpořila nejen pohybová aktivita osob se zdravotním postižením, ale i socializace mezi vrstevníky a jejich psychická pohoda.

Klíčová slova: zdraví, osoby se zdravotním postižením, integrace, pohybová aktivita, bezbariérové prvky veřejného hřiště.

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Bc. Marek Zaoral

Title of the thesis: Barrier-free elements of a public playground for the activation for the psychomotoric function

Department: Department adapted physical activity

Supervisor: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

The year of presentation: 2017

Abstract: The main aim of the thesis is to determine the claim of potential users of a barrier-free public playground in the Olomouc city, suitable for people with disabilities. Public opinion on a barrier-free playground was identified through questionnaires for 10-15 minutes. A total of 150 respondents were interviewed, consisting of person with disabilities, adults, elderly and students aged 10-26 years. The most interesting detection is that respondents didn't know of the barrier-free elements introduced. The respondents also have preference to have integration of barrier-free elements introduced into existing a public playgrounds. Related with the elements for people using wheelchairs, there needs to be accessible paved roads. This step not only supports physical of people with disabilities, but also socialising amongst peers and their well-being.

Keywords: health, people with disabilities, integration, physical activity, barrier-free elements of a public playground.

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně s odbornou pomocí Mgr. Ondřeje Ješiny, PhD., uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne

.....

Děkuji Mgr. Ondřeji Ješinovi, PhD. za jeho vedení, odborný dohled a nasazení při schůzkách s Magistrátem města Olomouc. Rovněž děkuji pracovištím, organizacím, školám a respondentům, kteří se na výzkumu podíleli.

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Přehled poznatků	10
2.1 Komunální rekreace	10
2.1.1 Koncepce systému organizace na místní úrovni	11
2.1.2 Politické aspekty v podpoře zdraví.....	12
2.1.3 Význam pohybové aktivity pro zdraví	13
2.2 Legislativa ve vztahu k bezbariérovým stavbám.....	15
2.3 Hra	19
2.3.1 Hra v životě člověka	20
2.3.2 Pohybová hra jako prostředek prevence zdraví	24
2.4 Osoby se zdravotním postižením.....	25
2.4.1 Pohybová aktivita osob se zdravotním postižením	26
2.4.2 Bariéry v pohybových aktivitách u osob se zdravotním postižením.....	29
2.4.3 Dětská hřiště pro osoby se zdravotním postižením	31
2.4.4 Bezpečnost dětských hřišť pro osoby se zdravotním postižením	34
3 Cíle a výzkumné otázky	37
4 Metodika	38
4.1 Postup práce.....	38
4.2 Výzkumný soubor.....	39
4.3 Sběr a zpracování dat.....	41
4.4 Analýza dat.....	41
5 Výsledky	42
5.1 Představení bezbariérového hřiště.....	43
5.2 Vyhodnocení dotazníků – respondenti	50
5.3 Vyhodnocení rozhovoru – firmy	74
6 Diskuze	77
7 Závěr	79
Souhrn	81
Summary.....	83

Referenční seznam	85
Přílohy	93

1 Úvod

Pohybová aktivita by měla být velkou součástí života každého z nás. Důvodem, proč provádět pohybovou aktivitu, je, že poskytuje jedinci pocit uspokojení, prožitek, zážitek a seberealizaci. Pohybová aktivita není pouze o posilování fyzické kondice, ale také o posilování naší psychické stránky a může nás připravit na zvládání různých životních situací. Při pohybové aktivitě poznáváme nové hodnoty, prostředí, přátele a především můžeme nahlédnout do sebe a sami sebe poznat. U pohybové aktivity poznáváme naše přednosti a limity, pozitivní i negativní vlastnosti v každém z nás. Poznání sebe samého je výhodou při zvládání stresových životních situací. Při každé činnosti najdeme své klady a zápory.

Častým limitem osob se zdravotním postižením v pohybové aktivitě jsou nabízené služby. Sportovní a rekreační areály a další subjekty málokdy uvažují o cílené nabídce služeb pro osoby se zdravotním postižením, a to navzdory obecně přijímanému faktu, že jde o přibližně 30 % evropské populace (včetně seniorů se speciálními potřebami v oblasti cestovního ruchu). Subjekty participující na nabídkách v cestovním ruchu málokdy vědí o možnostech rekreačních aktivit pohybového charakteru například pro osoby s tělesným nebo zrakovým postižením (Ješina, Hamřík, Bartoňová, Janečka, Kalman, Kučera, Panská, Rybová & Vyhlídal, 2012). V této oblasti je signifikantní nedostatek publikačních zdrojů zabývajících se problematikou bezbariérových veřejných hřišť. Problém nedostatku bezbariérových veřejných hřišť na území ČR může mít značný vliv na integraci osob se zdravotním postižením.

Tato diplomová práce se zabývá bezbariérovými prvky veřejných hřišť sloužících k aktivizaci psychomotorických funkcí. Téma vyplňuje mezeru v oblasti vytváření bezbariérových hřišť ve veřejném prostoru pro děti, osoby se zdravotním postižením (dále ZdP) i pro seniory. Zdravotně postiženými osobami máme na mysli osoby s tělesným, mentálním, zrakovým a sluchovým postižením. Záměrem práce je zkvalitnění volnočasových aktivit za účelem vytvoření pozitivního návyku k pohybové aktivitě ve společnosti a zamezení vzniku nepřenositelných populačních

chorob, jako jsou diabetes mellitus II. typu, osteoporóza, kardiovaskulární onemocnění a jiné.

Úpravou fyzických bariér (nájezdy, osvětlení, piktogramy) a zajištěním speciálních prvků pro využití osobami se zdravotním postižením se zkvalitní životní styl lidí a dojde k poklesu nákladů státu na léčebné výlohy.

2 Přehled poznatků

2.1 Komunální rekreace

Kapitola vysvětlí pojem komunální rekreace, která je charakterizována jako systémové řešení organizace a řízení aktivit volného času v daném regionu. Za cíl pohybové rekreace můžeme považovat vytvoření podmínek pro soustavné a dlouhodobé formování pozitivního životního stylu různých věkových a sociálních skupin (Dohnal, Hanuš, Kratochvíl & Ryšková, 1997).

Dále se kapitola dělí do podkapitol zaměřených na koncepci systému organizace a řízení komunální rekreace na místní úrovni, na komunální rekreaci a politické aspekty v podpoře zdraví a poslední část se věnuje komunální rekreaci a zdraví zlepšující pohybové aktivitě.

Ve veřejné politice obecně platí, že oblast sportu má dva cíle: 1. Podpora široké veřejnosti v pohybových aktivitách, rekreaci u běžné populace, tzv. sport pro všechny. 2. Podpora elitních sportovců – podporovat nejvyšší sportovní soutěže lokálně i mezinárodně (Veal, 2002).

Termín komunální rekreace není běžný v prostředí státní a municipální politiky, ale ani v prostředí odborném. Často je nahrazován pojmem sport, tělovýchova, rekreační aktivity nebo sport pro všechny (Dohnal, Hobza, Šlachta, Skoumal, Hamřík, Kalman, Pavelka, Novotný & Voříšek, 2007).

Ve světě se lze setkat s pojmem vedení rekreace – recreation management. Hlavní podstatou je vytvořit bezpečné, zdravé prostředí uspokojující osobní a sociální potřeby veřejnosti. Prostředkem dosažení těchto cílů je vytvořit síť rekreačních aktivit za účelem zvýšení kvality života všech občanů. S tím souvisí výstavba efektivní infrastruktury s veřejnými hřišti a objekty k trávení aktivního volného času (Shivers & Halper, 2012).

Pojem rekreace pochází z latinského slova „creare“ s významem tvořit, předpona „re“ mění slovo na rekreace, což znamená „znovutvoření“. Rekreace vybízí k pilné aktivitě, abychom pro vlastní tělesnou a duševní schránku znovu obnovili síly (Dohnal, 2002).

Podle Slepíčkové (2005) rekreací není jakákoliv činnost prováděná ve volném čase, ale jenom ta, která současně splňuje tři podmínky – zábavu, odpočinek a znovunabytí sil. Rekreaci lze charakterizovat jako tělesnou a duševní činnost, jíž se lidé věnují ve svém volném čase pro radost, osvěžení, posílení a odpočinek. Tato činnost závisí jak na samotném jedinci, tak na společenském prostředí, v němž se uskutečňuje.

V komunální rekreaci se mezi klíčové oblasti řadí životní podmínky, které určují využívání volného času z hlediska množství času, obsahu a způsobu jeho realizace. Z pohledu filozofie lze za životní podmínky považovat vše, co člověka obklopuje a co na něj působí (Hodaň & Dohnal, 2008). Mezi základní podmínky, které v současné době limitují úroveň pohybové aktivity člověka, patří podle Cavilla, Kahlmeiera & Racioppia (2006) makroprostředí, mikroprostředí, individuální faktory pozitivního charakteru a individuální faktory negativního charakteru.

Oblast makroprostředí se dělí socioekonomiku, kulturu a prostředí. Oblast mikroprostředí se dělí na problém urbanizace, společenskou podporu „sedavých“ aktivit a trendy směřující k „sedavým aktivitám“. Oblast individuálních faktorů pozitivního charakteru se dělí na víru ve vlastní schopnost být aktivní, vlastní motivaci, společenskou podporu, uvědomění si přínosu pohybové aktivity. Oblast individuálních faktorů negativního charakteru se dělí na ztrátu času, konstatování, že nejsem „sportovní typ“, záležitosti osobní bezpečnosti, konstatování „nedostatku“ volného času, pocit přílišné únavy nebo preferenci odpočinku a relaxace (Cavill et al., 2006).

2.1.1 Koncepce systému organizace na místní úrovni

Podkapitola popisuje fungování organizací a řízení komunální rekreace na místní úrovni. Pro dobře fungující komunální rekreaci je nutné znát individuální potřeby občanů ve volném čase. Snahou institucí je poskytnout také služby, které by uspokojily všechny věkové a sociální skupiny obyvatel města. Je nutné zdůraznit, že jedině obecní a regionální úřady mají možnost reagovat na potřeby občanů (Dohnal, Číhovský, Hobza, Kotíková & Skoumal, 2003).

Městská rekreace v přírodě se provádí především v parcích, na sportovních hřištích, dětských hřištích a na jiných veřejných prostranstvích (Veal, 2002).

Rozsah a počet zařízení, zeleň a vodní plochy pro sport a rekreaci jsou upřesňovány urbanistickými ukazateli, které se na jednotlivých světadílech a v různých státech liší podle charakteru přírodního prostředí, podnebí, tradic, politických systémů. Srovnání je možné se státy, které jsou v těchto rysech podobné České republice způsobem života a politickou organizací v rámci Evropy a Kanady (Dohnal et al., 2003).

Obecní plánování se stává zásadní složkou úspěchu práce na všech úrovních a ve všech oblastech municipalit, včetně oblasti komunální rekreace. Při plánování koncepce se musí vycházet z faktu, že všichni občané mají právo na volnočasové aktivity, a to bez ohledu na sociální původ, věk, pohlaví, ekonomickou situaci nebo etnickou skupinu (Flemer, 2009).

2.1.2 Politické aspekty v podpoře zdraví

Důležitou částí je podkapitola komunální rekreace a politické aspekty v podpoře zdraví. V politické sféře hrají důležitou roli národní a nadnárodní dokumenty pro podporu pohybové aktivity a zdraví. Dokument Zdraví pro všechny v 21. století je dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR (dále jen Zdraví 21). Dokument Zdraví 21 vytyčuje několik cílů, přičemž stěžejní jsou cíle 4 a 11, které nesou hlavní myšlenku Globální strategie pro výživu, zdraví a pohybovou aktivitu.

Cíl 4 zdůrazňuje zdraví mladých a vyzývá k vytvoření podmínek, aby do roku 2020 byli mladí lidé zdravější a schopnější plnit své společenské role. Hlavní tezí cíle 11 je zvýšení úrovně všestranné pohybové aktivity obyvatelstva. K dosažení tohoto bodu je třeba vytvořit podmínky pro pohybovou aktivitu budováním veřejných a školních sportovišť, turistických a cyklistických stezek, podporovat sportovní akce, podporovat rozvoj organizací pěstujících pobyt v přírodě. Dalším bodem cíle 11 je prostřednictvím škol zlepšit stav pohybového aparátu dětí. Ve školách zavést nové vzdělávací standardy Člověk a zdraví orientované na školní

tělesnou výchovu. Také zvýšit úroveň informovanosti učitelů o prevenci poruch pohybového aparátu (Dohnal et al., 2007).

Lisabonská strategie klade důraz na konkurenceschopnost, ekonomický růst a zvyšování zaměstnanosti. Lisabonská strategie konstatuje, že v příštích padesáti letech je třeba se soustředit na stárnutí populace. Bude důležité investovat do aktivního stárnutí, zvyšovat důraz na účinnou prevenci zdravotních rizik a motivaci ke zdravému životnímu stylu. Z analytických dokumentů vyplývá, že je zanedbávána oblast prevence nemocí a výchova veřejnosti ke zdravému životnímu stylu a omezování zdraví škodlivých návyků.

Globální strategie pro výživu, pohybovou aktivitu a zdraví si klade za cíl zlepšit a ochránit zdraví pomocí řízeného rozvoje trvale udržitelných akcí na individuální, komunální, národní a globální úrovni, které při vzájemné souhře povedou ke snížení nemocnosti a úmrtnosti způsobené nezdravou výživou a inaktivitou.

Pohybová aktivita má výhody ve zvyšování kvality života a zdraví, ale také má značný přínos ekonomický. Při zvyšování zdravější populace se snižují léčebné náklady. Data z vyspělých zemí indikují, že přímá finanční zátěž je enormní (Dohnal et al., 2007).

2.1.3 Význam pohybové aktivity pro zdraví

V poslední podkapitole komunální rekreace je část komunální rekreace a zdraví zlepšující pohybová aktivita (anglicky Health Enhancing Physical Activity – HEPA). Pohybová aktivita může být prováděna každý den jako součást pracovního života například údržba a úklid domácnosti nebo jako součást aktivního transportu do práce, školy (chůze, cyklistika). Spektrum možností, jak podporovat pohybovou aktivitu během dne, je široké. Měla by být brána jako zlepšující zdraví využitelný při podpoře zdraví. Chůze jako druh aktivního transportu může mít velký vliv na hypokinetické jedince, avšak minimální vliv u jedince pravidelně provozující pohybovou aktivitu střední intenzity (Vuori, 2004).

Co se týče problematiky intervencí pro podporu pohybové aktivity na komunální úrovni, jedním z definovaných typů je „přístup směřující ke změnám v prostředí“. je zaměřený na aktivity, které zlepšují jejich dostupnost a realizovatelnost, vytvoření

infrastrukturních podmínek pro snazší realizaci pohybové aktivity. Za nejtypičtější příklady je budování chodníků, cyklostezek, fitness zařízení na veřejném prostranství. Z této skutečnosti vycházejí i závěrečná doporučení podpořit v rámci možností tento typ intervencí, pro něž je právě komunální úroveň tím optimálním rozsahem (Dohnal et al., 2007).

Vhodným plánováním, výstavbou, financováním a řízením infrastruktury v komunální rekreaci se zabýval projekt pod názvem IMPALA. Díky němu lze porovnávat praxi komunální rekreace ostatních zemích zapojených do projektu a zlepšovat infrastrukturu pro volnočasové pohybové aktivity v místních podmínkách (Vašíčková, Neuls & Kudláček, 2013).

Vlivy prostředí na pohybovou aktivitu jsou jiné u dětí a mládeže a jiné u dospělých a seniorů. U dětí bylo prokázáno, že úroveň pohybové aktivity úzce souvisí s časem tráveným venku a je velmi závislá na dostupnosti hřišť a ploch k hraní v blízkosti bydliště. Studie v USA ukazují, že další determinantou je bezpečnost okolí hracích ploch, myšleno zejména automobilový provoz, kriminalita. Úroveň pohybové aktivity u dětí může zvýšit kvalita školního prostředí a aktivita učitelů, zlepšování prostředí pro tělesnou výchovu (dále jen TV) (Dohnal et al., 2007).

Tvorba vhodného prostředí pro děti se netýká pouze městského obyvatelstva, ale zahrnuje také venkovské prostředí. V některých vesnicích neexistují žádné společné nebo veřejné pozemky s dětskými, herními, výchovnými nebo posilovacími hřišti. Proto mohou mít děti nebo jiné věkové kategorie problémy se setkávat při společných zájmech (Torkildsen, 2005).

„Regionální odlišnosti a často regionálně specifický životní styl ukazují, že v české populaci existují rozdíly v realizaci pohybové aktivity podle podmínek prostředí.“ (Dohnal et al., 2007, 135)

Neorganizované pohybové aktivity jsou zvláště zajímavé, protože pomáhají lidem zjistit nebo znovu objevit, že pohybová aktivita může být prospěšná pro duši i pro tělo. Tak tomu může být zejména u mladších dětí, kde nestrukturovaná individuální „hra“ je klíčovou složkou pohybové aktivity podporující pozitivní pohybovou a duševní pohodu. Se zvyšováním tlaků na zástavbu půdy a používání automobilů je

důležité, aby se při plánování a v projektových rozvahách nedostávala místa pro dětské hry na okraj zájmu (Pokyny EU pro pohybovou aktivitu, 2008).

U dospělých zahraniční studie ukázaly vztah mezi přírodním prostředím, ve kterém lidé žijí, a pohybovou aktivitou. Dospělí k realizaci pohybové aktivity využívají parky, stezky, zeleň, podmínky pro chůzi.

Velký vliv na zkvalitnění pohybové aktivity má aktivní transport městem, především chodeckost a dostupnost cyklistických tras ve městech a příměstských oblastech. Jak výzkum, tak především realizace tohoto typu však vyžadují velmi komplexní přístup specialistů na pohybovou aktivitu, na geografické systémy, urbanistiku, dopravní problematiku. Přesto se zdá, že tento směr je v oblasti budoucí podpory pohybové aktivity v dnešní společnosti nejperspektivnější (Dohnal et al., 2007).

2.2 Legislativa ve vztahu k bezbariérovým stavbám

Tato kapitola se zabývá legislativou ve vztahu k bezbariérovým stavbám. Klíčová pro plánování, realizaci a výstavbu bezbariérových hřišť je podpora v legislativě. Kapitola vystihne současný stav zákonů, vyhlášek a zdrojů v České republice (dále jen ČR) z pohledu bezbariérových staveb. Dále vyzdvihne příklady dobré praxe ze zahraničí.

Z historického pohledu se problematika bezbariérového užívání staveb pro osoby s omezenou hybností začala řešit právní formou v ČR po roce 1985. Důvodem bylo i tehdejší separování osob s omezenou hybností na okraj společnosti. Proto nebyl důvod se zabývat přístupným prostředím pro všechny (Kočí, 2014).

Hierarchicky nejvýše se v ČR používá novelizovaný zákon č. 350/2012, kterým se mění zákon č. 183/2006 o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony. V tomto zákoně je uvedeno, že se musí dbát na možnost bezbariérového užívání stavby, § 120, odst. 2 zákona přímo klade jako jednu z podmínek k povolení stavby právě zajištění bezbariérového užívání stavby. Zákon dále přikazuje užívat ke stavbě pouze materiály a konstrukční řešení umožňující bezbariérovost stavby (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012).

Zákonu podřazený dokument zabývající se bezbariérovostí staveb je vyhláška č. 398/2009. Pojednává o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Stanovuje obecné technické požadavky na stavby a jejich části tak, aby bylo zabezpečeno jejich užívání osobami s pohybovým, zrakovým, sluchovým a mentálním postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do tří let (dále jen osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace) (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012).

V § 2 určuje postup při zpracování dokumentace pro vydání územního rozhodnutí nebo při zpracování jednoduchého technického popisu záměru pro vydání územního souhlasu a při zpracování projektové dokumentace, při povolování nebo ohlašování a provádění staveb, při vydání kolaudačního souhlasu, při užívání a odstraňování staveb nebo zařízení a při kontrolních prohlídkách staveb. Stavby, jako je veřejné prostranství a občanské vybavení sloužící pro užívání veřejnosti. Do veřejného prostranství lze zařadit dětské hřiště a sportoviště. Tato vyhláška se uplatní též u změn dokončených staveb a změn v užívání staveb, pokud to závažné územně-technické nebo stavebně-technické důvody nevyklučují (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012).

Vyhláška v § 4 uvádí, že chodníky, nástupiště veřejné dopravy, úrovně i mimoúrovňové přechody, chodníky v sadech i parcích a ostatní pochozí plochy musejí umožňovat samostatný, bezpečný, snadný a plynulý pohyb osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace. U staveb pro obchod, služby a zdravotnictví musejí být vyhrazena stání pro osoby doprovázející dítě v kočárku v minimálním počtu 1 % z celkového počtu stání. Výsledný počet vyhrazených stání se zaokrouhluje na celá čísla nahoru. Dále při výstavbě parkovacích míst musí být z 20 míst 2 místa pro osoby s omezenou schopností pohybu. § 4 bohužel nepojednává o dostupnosti dětských hřišť a sportovišť (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012).

O bezbariérovém přístupu do veřejných staveb hovoří § 6, který v sobě zahrnuje požadavky na stavby občanského vybavení. Těmito stavbami se rozumí:

- stavby pro veřejnou správu, státní zastupitelství, soudy, policii, obviněné či odsouzené,
- stavby pro sdělovací prostředky,
- stavby pro obchod a služby,
- stavby pro ochranu obyvatelstva,
- stavby pro sport,
- stavby, předškolní či školská zařízení,
- stavby pro kulturu a duchovní osvětu,
- stavby pro zdravotnictví a sociální služby,
- budovy pro veřejnou zprávu,
- stavby ubytovacího zařízení pro cestovní ruch s celoročním i sezónním provozem pro více než 20 osob.

Přístup do všech prostor určených pro užívání široké veřejnosti musí být zajištěn vodorovnými komunikacemi, schodišti a souběžně vedenými bezbariérovými rampami nebo výtahy. Do § 6 je možné zahrnout bezbariérový přístup na veřejná dětská hřiště a sportoviště. Konkrétněji pod stavby pro sport, stavby pro předškolní a školní zařízení, ale ne pro stavby cestovního ruchu s celoročním i sezónním provozem pro více než 20 osob.

Jako důležitý bod ve vyhlášce lze vnímat § 8, který pojednává o stavbách pro sportoviště, kde musí být bezbariérově řešeno rovněž sportoviště, závodíště a jejich zázemí, zejména hygienické zařízení a šatny, při respektování zvýšených nároků na manipulační prostory pro používání sportovních vozíků (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012).

Na výše uvedené body navazuje § 9, kde se popisuje skutečnost, kdy základní informace pro orientaci veřejnosti musejí být jak vizuální, tak podle okolností i akustické a hmatné. Každé hygienické zařízení a šatna, které jsou určeny pro užívání veřejností, musejí být zároveň hmatově označeny (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012).

Ve vyhlášce č. 398/2009 není zmínka o pravidlech pro dětská hřiště. Nejsou zde zahrnuta opatření, která by podpořila větší využívání herních prvků pro osoby se zdravotním postižením. Tato legislativní opora by zajistila budování bezbariérových dětských hřišť ve větším rozsahu, než je tomu doposud.

Podle Žáka a Běhounka (2011) v ČR neexistuje samostatný orgán zajišťující bezbariérové řešení staveb. Proto vznikl spolek s názvem Národní institut pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace České republiky. V zájmu občanského sdružení je začlenit do běžného života matky s kočárky, seniory, osoby s pohybovým, zrakovým, sluchovým i jinými druhy postižení pomocí výstavby bezbariérových staveb. Občanské sdružení poskytuje konzultaci odborných poradců v oblasti bezbariérových staveb.

Přínosem v české literatuře je autorka Renáta Zdráhalová zabývající se bezbariérovým užíváním staveb. Zdráhalová (2012) prosazuje stavby přístupné a vstřícné pro každou věkovou či sociální skupinu. Stavby by měly být v co největší míře navrženy a zpřístupněny i osobám s omezenou pohybovou schopností. Již při návrhu a realizaci projektu se musejí zohlednit specifické potřeby osob se zdravotním postižením.

S ohledem na možnosti omezení pohybu a orientace se musí brát zřetel na komplexní řešení staveb z hlediska stavebního a technického. Mezi další důvod patří, že v dětském i seniorském věku každý z nás může mít různý rozsah pohybového omezení (Zdráhalová, 2012).

Odborníci z Malajsie konstatují, že desing zastavěného prostředí musí být navrhován tak, aby bylo přístupné pro seniory, osoby se zdravotním postižením a matky s dětmi. Zdůrazňují potřebu vytvoření informačních zdrojů pro politiky, úředníky a stavební oblast, aby při projektování prostor pro rekreaci, vzdělávání a práci byla použita bezbariérová architektura (Rahim, 2005).

Podle švédských autorů Wennberga, Hydéna a Stahla (2010) má vliv na spokojenost obyvatel užívající vozík a seniorů přístupnost venkovního prostředí. Podle studie, která porovnávala spokojenost obyvatel před a po upravení fyzických bariér, vnímali obyvatelé větší bezpečnost a dostupnost venkovního prostředí po

odstranění fyzických bariér. Upravené prostředí zlepšuje kvalitu života a přispívá k nezávislé mobilitě obyvatel na vozíku a seniorů.

2.3 Hra

Kapitola hra v životě člověka je dělena do podkapitoly popisující hru s pohybovými prvky z pohledu kinantropologického, psychologického a pedagogického. Poslední podkapitola popisuje hru jako prostředek prevence zdraví.

Hra je stará jako kultura a civilizace. Po dlouhá tisíciletí byla přijímána a chápána tak samozřejmě, že jí nikdo nevěnoval zvláštní pozornost. V 19. století se o hru začali hlouběji zajímat antropologové a národopisci, teprve však v naší době se jí dostalo zasloužené pozornosti. V různých společenských vědách nacházíme mnoho rozmanitých přístupů ke hře a velké množství definic hry. Zatím se však nepodařilo nikomu stanovit takovou definici, se kterou by byli všichni spokojeni. Může to být způsobeno tím, že se pod jedním společným pojmem skrývá nesmírné množství rozmanitých lidských aktivit (Kozlíková, 2008, 18).

Hra nás provází po celý život a učí nás poznávat svět. Ovlivňuje všechny vývojové složky osobnosti: biologickou, psychickou a sociální. Podílí se na vytváření charakterových vlastností a poznání dovedností nenásilnou formou (Pávková, Hájek, Hofbauer, Hrdličková & Pavlíková, 2002).

Význam hry je mnohostranný a dělí se na spontánní nebo záměrnou hru, kdy dochází k ovlivňování průběhu hry. Hra pomáhá při tělesném vývoji (rozvoj jemné i hrubé motoriky), rozvoji osobnosti, je důležitým výchovným a vzdělávacím činitelem, připravuje dítě na život získáváním zkušeností v různých sociálních rolích (Němec, 2004).

Za tzv. „zlatý věk dětské hry“ se považuje předškolní věk, kdy děti poznávají pomocí hry samy sebe a okolí. K vymezení hry autoři přistupují z různých stránek, ale prakticky všichni se shodují na tom, že hra je přirozenou a neodmyslitelnou součástí dne dítěte (Čačka, 2000).

Hru lze vnímat i jako prostředek socializace u dětí při nástupu do mateřské školy. Hra je jedna z přirozených činností dítěte a je nejvhodnějším prostředkem pro

navazování komunikace s okolím, poznávání nového prostředí, rozvoj osobnosti a celkovou interakci jedince do společnosti (Horáková, 2008).

Doležalová (2010) uvádí, že v předškolním věku není organismus dostatečně připraven, proto je vhodné věnovat pozornost prostorové orientaci. Hra pomáhá dítěti učit se orientovat v prostoru a čase. Pomocí hry se dítě učí polohy, co je nahoře, dole, vpředu, vzadu, první, poslední, nebo části dne ráno, odpoledne a večer. Ke správnému rozvoji prostorového vnímání jsou doporučovány zábavné hravé činnosti, důležité také pro reálný život. Pro děti předškolního věku by se měly upřednostňovat hry pohybové, manipulační a konstruktivní či námětové.

Hra na dětském hřišti může pomoci dětem rozvíjet pohybové dovednosti a dát jim příležitost využít dovednosti v běžném životě (Watkinson, 2010). V průběhu vývoje jedince se mění povaha i typ her. Například adolescenti často vyhledávají adrenalinové sporty. V reakci na psychosociální moratorium se také objevují herní úniky, hra v realitě a nahrazení reality hrou. U adolescentů je pozornost zaměřená na intenzivní prožitky, absolutní řešení situací, ale také se objevují hry sexuální a erotické (Pernica, 2008).

2.3.1 Hra v životě člověka

Podkapitola popisuje hru s pohybovými prvky z pohledu kinantropologického, psychologického a pedagogického. Slovo hra je také velmi často používané v anglickém jazyce. Pod tímto slovem si nejčastěji představíme dětské hry, pohybové hry, hraní stolních her. Slovo hra lze chápat i v mnohem širších souvislostech a situacích. Můžeme se dívat na hru, hrát fotbal, hrát na trubku, hrát karty, hrát ruletu, také si můžeme hrát na blázna. Můžeme hrát dobře nebo špatně, hrát druhé housle nebo být poražen hrou v naší mysli. Fair-play je hluboce zakořeněna v naší kultuře (Torkildsen, 2005). Při hře si děti uspokojují fyziologickou potřebu pohybu, proto bychom jim měli umožnit se volně pohybovat (Suchánková, 2014).

Podle Komendy (2003) zná moderní civilizace bezpočet forem hry. Z důvodu velkého množství her není vůbec snadné jejich dělení. Uvedeme si některá dělení podle autorů Neumana, Brtníka, Ďoubalíka, Šafránka, Vomáčka & Vomáčkové (2000):

- místo, prostředí i čas, kdy a kde se hry hrají (v terénu, na louce, v lese, v klubovně, ve vodě, ve městě, ve dne),
- uspořádání a množství účastníků ve hře (hry pro jednotlivce, páry, skupiny, týmy, hry v kruhu),
- formy a zaměření činnosti (jedná se o hry soutěživé, společenské, kooperativní, málo strukturované, pohybové, zábavné, simulační, poznávací, didaktické),
- použité pomůcky a materiál ve hře (míčové hry, stolní hry, výtvarné hry),
- charakter a trvání činnosti (jsou to hry napínavé, pomalé, časově krátké),
- náročnost na přípravu a zkušenosti vedoucích (mohou to být hry jednoduché bez přípravy, s dlouhodobou přípravou, vyžadující předchozí zkušenosti).

Další třídění her lze vybrat z tradic Lipnické prázdninové školy, které uvádějí autoři Hanuš a Hrkal (1998). Tato klasifikace je vytvořena na základě výchovných cílů rozvíjejících celou osobnost nebo její část:

- hry na rozvoj intelektu (paměť, pozornost, důvtip, smyslové vnímání, taktika, strategie),
- hry na rozvoj tvořivosti (představivost, fantazie),
- hry na rozvoj sociálních dovedností (komunikace, kooperace, empatie),
- hry na rozvoj motoriky a pohybových dovedností (rychlost, síla, vytrvalost, obratnost),
- hry na rozvoj sebepojetí (poznání sebe sama, sebedůvěra, samostatnost),
- hry kombinované (rozvoj celé osobnosti),
- speciální hry (hry na rozehrání, seznámení, uvolnění).

Dělení hry podle kinantropologie, psychologie a pedagogiky:

a) Hra v kinantropologickém pojetí

Podle Komeštika (2006, 19): „Kinantropologie je vědní obor zabývající se studiem cílevědomé pohybové činnosti člověka v celé šíři a rozsahu a jejím vlivem na jeho tělesný, motorický, psychický a sociální rozvoj.”

Z důvodu obecného významu slova hra se v kinantropologii neužívá samostatně, nýbrž se používá slovní spojení pohybová hra, která se považuje za druh pohybové aktivity. Pohybová hra je taková pohybová aktivita, která má charakter

sociomotorické činnosti dvou soupeřících stran s výrazným komunikačním a vztahovým charakterem. Sociometrická činnost je řízena pravidly a realizují se v ní vztahy kooperace i kompetice (Tomajko, 1997).

Podle Mertina a Gillernové (2003) má hra využití jako terapeutický nástroj. Například pomocí hraček a zážitku lze vyřešit a znovu prožít problémy, se kterými se jedinci běžně setkávají.

Kinantropologická disciplína zaměřující se na skupiny osob se speciálními potřebami – osoby se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo dlouhodobým onemocněním, případně osoby sociálně znevýhodněné – se nazývá aplikované pohybové aktivity. Ve spojení s aplikovanými pohybovými aktivitami můžeme dále hovořit o aplikované kinantroterapii nebo aplikované kinezioterapii. Prvky hry s terapeuticko-formativním efektem se využívají například při choreoterapii, pohybové terapii, pohybové terapii ve vodním prostředí, psychomotorické terapii, canisterapii, hipoterapii; lze pro ně využít zastřešující termín kinantroterapie (Jěšina, 2014). V poslední době se objevují návrhy pro vytvoření oboru psychomotorický terapeut, který má nahradit výše navrhované termíny.

b) Hra v psychologickém pojetí

Pohybová aktivita neovlivňuje pouze fyzickou stránku člověka, ale má vliv na zlepšení řady psychických projevů. Cvičení má pozitivní vliv na zlepšování depresí, zatížení psychiky, zvyšování kladného sebehodnocení a posilování v boji se stresem (Křivohlavý, 2009).

Hra může propustovat všemi aspekty života, a to nejen fyzickou hrou, ale i jako hra psychologická se slovy a komunikací s lidmi (Torkildsen, 2005). Z psychologického pohledu jsou ve hře proječovány emoce, nicméně to, co je skutečně důležité, jsou usazeniny v mysli, které zůstávají i po uplynulém čase, kdy se emoce mění na dojmy a vzpomínky. Prožité emoce se přelévají v hodnoty a v praxi ověřované vzory jednání. Ve hře jsou ve smyslu prožitku intenzivně rozvíjeny vlastní

zkušenosti, které zůstávají v mysli. Znalosti z her se podvědomě využívají v hrách i v každodenním životě (Rosický, 2003).

Hru v životě dětí lze využít k posílení psychické odolnosti. K podněcování dětí a mládeže k tomu, aby tematizovaly silné lidské stránky, aby objevovaly vlastní silné stránky a slabosti, aby se naučily chovat zdatně a sebevědomě a aby se samy prosazovaly v uctivém soužití s druhými (Portmannová, 1999).

Podle některých autorů pomáhá svoboda hry lépe se učit komunikovat se svými vrstevníky, dodržovat pravidla hry, učit se sebekázní, naučit se porozumět svému okolí. Jiní argumentují, že hry s pravidly nabízejí dětem získat sociální inteligenci pomocí dovedností, jako je dohled (při vedení hry), jednání (při určování pravidel ke hře), organizování (při rozhodování, kdo by měl hrát jakou pozici) a přesvědčování (když někdo porušil pravidla). Ostatní tvrdí, že se v průběhu hry děti učí vyjadřovat, vytvořit a udržovat kamarádství, řešit problémy, přijmout odpovědnost a vytrvat. (Watkinson, 2010).

Ve hře se mohou uplatnit téměř všechny přirozené funkce organismu. hlavním znakem hry je svobodná volba, nevy nucená lidmi nebo okolnostmi. Například pokud bude vrcholový sportovec skákat přes švihadlo, i když to třeba může být jeho nejoblíbenější činnost, už ji nemůžeme považovat za hru. V pojmu hra je obsaženo volné myšlení a provádění činností dle libosti (Millarová, 1978). Hra je dobrovolná a nenucená činnost, ale má určitá pravidla, kterými se řídí a bez jejichž dodržování by hra nebyla možná (Suchánková, 2014).

c) Hra v pedagogickém pojetí

„V každodenní pedagogické praxi je hra nenahraditelným prostředkem výchovy. Jejím používáním navozujeme situace, příběhy, děje, role, ve kterých se jedinec či skupina rozvíjí a roste vědomostně, dovednostně, ale především zkušenostně.“ (Hanuš & Chytilová, 2009, 114)

Hra je významným pedagogickým prostředkem zejména proto, že se ve hře rozvíjejí všechny stránky dětské osobnosti. Z pedagogického hlediska dělíme hry do dvou skupin, a to na hry spontánní a hry s pravidly. Hry spontánní jsou takové, při nichž děti volí samy námět i průběh hry. Hry s pravidly navazují z hlediska

ontogeneze na hry tvořivé. Hlavní obsah je chování ve vztahu k ostatním hráčům. Hry s pravidly jsou pohybové nebo didaktické (Mišurcová, Fišer & Fixl, 1989). Prostřednictvím hry a cvičení lze uvést do pohybu pedagogické procesy, hry nabízejí otevřené interakční systémy, které umožňují účastníkům hry, aby získali mnohostranné zážitky sami se sebou i s druhými (Portmannová, 1999).

Pomocí hry lze vstupovat do různých sociálních rolí a také se učit sociální vzorce v širším kontextu. Hra je prostředkem výchovy a pomáhá s poznáním vlastního já, druhých a okolního světa (Kozlíková, 2008).

Podle Suchánkové (2014) lze prostřednictvím hry motivovat děti k potřebě učit se samy. Pomocí hry vzniká touha, která je silnou motivací k učení, spojuje se s hnací silou hrát si, prozkoumat a rozvíjet vlastní schopnosti. Hra není důležitá jen pro kvalitu života dětí, ale má také velký význam pro budoucnost země v průmyslu a ekonomice (Torkildsen, 2005).

Děti, které mají naučené pohybové dovednosti a znalosti, mohou snadněji navázat přátelství na hřišti. Mohou být lépe připraveny na šikanu a zastrašování a odolávat jim. Naopak při polední pauze v dětské postýlce mohou mít děti pocit osamělosti, smutku, protože přišly o možnost si hrát (Watkinson, 2010).

2.3.2 Pohybová hra jako prostředek prevence zdraví

Podkapitola vystihuje hru jako prostředek prevence zdraví v životě člověka. Pravidelná pohybová aktivita je vhodným prostředkem pro zlepšení celkového zdraví a kvality života jedinců všech věkových skupin (Ješina et al., 2012).

Pohybová aktivita má vliv na zdraví dospívajících, proto by měla být pravidelná pohybová aktivita prioritním doporučením od lékařů a další zdravotnických pracovníků (Sallis & Patrick, 1994). Pohybová aktivita má pozitivní vliv na duševní zdraví a psychickou pohodu (Fontaine, 2000).

Bohužel se v dnešní době prosazuje stále více sedavý způsob života, který má negativní vliv na lidské zdraví. Již před mnoha tisíci let bylo lidstvo vystaveno poměrně značné fyzické aktivitě při získávání potravy a podobně. Z důvodu rozvoje technologií v zemědělství a průmyslu v posledních 150 až 200 letech ale začala potřeba každodenní fyzické aktivity výrazně klesat.

Málokdo ví, že fyzická nečinnost je dnes považována za rizikový faktor mnoha zhoubných nádorů, a proto je alespoň „dávka“ pohybu pro naše zdraví nezbytně nutná (Janíková, Radvanský, Vysoký & Mayer, 2012). Díky pravidelné pohybové aktivitě dochází v lidském těle k funkčním a morfologickým změnám, které vedou k zamezení vzniku nemoci nebo k jeho oddálení (Pokyny EU pro pohybovou aktivitu, 2008). Pohybová aktivita je hlavním pilířem při prevenci před civilizačními nemocemi. Otázka prevence je ovšem velmi problematická, protože není systémově řešena. Proto je velmi důležité, aby se pohybová aktivita stala prioritou ve zdravotnickém systému a v politice, což napomůže koordinovat pohybovou aktivitu jako součást primární prevence (Vyhlídal, Ješina, Hrstková, Královec, Lauermanová, Rohleder, Štěrba & Trávníková, 2014). Pohybová kvalita zvyšuje kvalitu života. Podle Štěrbové (2007) pojem kvalita života s sebou nese veškeré životní aspekty, a to jak zdravotně-medicínské a sociálně-kulturní, tak i sociopsychologické. Kvalita života se stala předmětem vědeckého bádání v posledním dvacetiletí minulého století. Otázky konceptu kvality života (termín Quality of Life) jsou dnes ve středu zájmu téměř všech vědních disciplín. Proto je velmi důležité si uvědomit, že i hra dětí má pozitivní dopad na jejich zdravotní stav. Během hry u dětí není napětí ani stres, ale zdravý tlukot srdce při pohybu.

Odborníci doporučují u dětí 60 minut mírné nebo intenzivní fyzické aktivity každý den. Mírná činnost se vyznačuje pravidelným hlubokým dýcháním (Watkinson, 2010).

2.4 Osoby se zdravotním postižením

Kapitola zabývající se osobami se zdravotním postižením je rozdělena do podkapitol: pohybová aktivita osob se zdravotním postižením, bariéry u pohybových aktivit osob se zdravotním postižením, dětská hřiště pro osoby se zdravotním postižením a bezpečnost dětských hřišť pro osoby se zdravotním postižením.

Úvodní kapitola je stěžejní pro vysvětlení, kdo všechno je považován za osobu se zdravotním postižením. Tyto osoby se ve společnosti různě nálepkují. Můžeme se setkat s termíny jako handicapovaní, zdravotně postižení, s „xyz“ postižením, skupiny (jednotlivci) se specifickými potřebami; marginální skupiny; minoritní –

menšinové skupiny; jiní, divní, zvláštní. V mnoha případech jsou osoby s touto nálepkou na levém či pravém okraji společnosti, ve které máme tendence k normování všeho, tedy i zdraví, jehož pojetí je vágní (Giddens, 2013).

Setkání s jinakostí u většiny osob vyvolává silné emoce, například to je strach a obavy z vlastní interakce a jednání se zdravotně postiženým (Zvládnou to? Co mu řeknu? Co udělám? Nedotkne se ho to?), také to může být strach a obavy z vlastního selhání (Zvládnou daný úkol/situaci? Co když mu ublížím? Neublížím ostatním?). Nezřídka se setkáváme s nepřiměřeným obdivem, takzvaným superman effectem (Ty jo – ta/ten musí být dobrá/dobrý! To bych nedal!). Těžší či vícečetná postižení většinou vyvolávají silnější emoce (Kudláček et al., 2013, 6).

Průzkum uvádí, že 10 % světové populace jsou osoby se zdravotním postižením, tedy 650 milionů osob, včetně asi 200 milionů dětí, které žijí s nějakou formou postižení. Do roku 2050 má tento počet vzrůst na 1,2 miliardy osob se zdravotním postižením (Singleton & Darcy, 2015).

Podle zahraničních autorů Hodginsona a Cervantese (2012) je v USA 34 milionů osob se zdravotním postižením využívajících vozík. Díky zkvalitňování zdravotnictví se bude číslo seniorů a osob se zdravotním postižením zvyšovat.

Zdravotně postižené osoby se dělí podle Novosada (2009) do těchto kategorií:

a) zrakové postižení, b) sluchové postižení, c) tělesné postižení, d) mentální postižení, e) duševní postižení, f) dlouhodobě nemocní, g) onemocnění civilizačními chorobami, h) kombinované postižení.

2.4.1 Pohybová aktivita osob se zdravotním postižením

„Obor zabývající se sportem a pohybovou aktivitou osob se zdravotním postižením ve vztahu k well-beingu a „empowermentu“ nese název „Aplikované pohybové aktivity“.“ (Hrouda, 2004, 19) Sportovně-pohybová aktivita je jeden ze základních fenoménů lidského bytí a podílí se na všech složkách moderní společnosti. Přispívá ke kvalitě života a ke zdraví (Blahutková, Řehulka & Dvořáková, 2005a).

Volnočasové aktivity u osob se zdravotním postižením nemusejí mít význam jen jako terapeutická cvičení, ale mají přímý dopad na integraci těchto osob do širší

veřejnosti (Veal, 2002). V pohybových aktivitách pro osoby se zdravotním postižením stojí v samotném středu modifikace. V českém prostředí se setkáváme s pojmem aplikované pohybové aktivity přejatým z anglického „adapted physical activity“ – volně přeloženo modifikované/přizpůsobené aktivity. V zahraničních pramenech se modifikace popisuje v následujících oblastech: a) pravidla, b) prostředí, c) pomůcky, d) komunikace, e) didaktické přístupy nebo f) kurikulum (Kudláček et al., 2013).

Aplikované pohybové aktivity vyžadují kombinaci oborů k vhodnému řešení pohybových aktivit pro osoby se zdravotním postižením. Z důvodu zahrnutí více oborů je potřeba řešit efektivní komunikaci mezi odborníky i laickou veřejností tak, aby nedocházelo k záměně slov a jejich významů (Bouffard & Cavaliere, 2016). Mimo jiné mnoho zdrojů ukazuje, že výhody pohybových aktivity jsou zesíleny pro osoby se zdravotním postižením (Lbarra & Driver, 2013).

Osoby se zdravotním postižením mají stejné základní potřeby pro rekreaci a zábavu jako osoby bez zdravotního postižení. Pohybová aktivita má řadu výhod pro děti i dospělé. U dospělých udržuje tělesnou hmotnost, snižuje riziko chronických onemocnění, zlepšuje fyzickou i psychickou kondici. U dětí pohybová aktivita snižuje úzkost, deprese, zlepšuje svalovou sílu a zapojuje kloubní aparát. K naplnění potřeb spojených s pohybovou aktivitou u osob se zdravotním postižením je potřeba zlepšovat přístupnost bezpečného a smysluplného prostředí k trávení volného času. (Hodgkinson & Cervantes, 2012). Podle Samosonienea, Adomaitienea, Krivicitea, Jankauskiena, Jurkstiena a Kevelaitise (2008) mají sportovní aktivity vliv na tělesné funkce osob se zdravotním postižením. Studie se zúčastnilo 35 osob s těžkým tělesným postižením. Výsledkem studie bylo zjištění, že osoby neprovozující sport mají mnohem horší zdravotní stav a jsou více závislé na pomoc blízkého okolí. Hlavní motivací, proč provozovat sport, byla potřeba socializace, komunikace a získání nezávislosti (asi 80% odpovědí). Benefit zlepšení zdravotního stavu uvedlo jen 41 % respondentů.

Děti se zdravotním postižením jsou méně aktivní než jejich vrstevníci bez zdravotního postižení. Jsou vystaveny vyššímu riziku závažných fyzických i psychických zdravotních rizik, jako je například obezita. Zvyšování účasti při

pohybové aktivitě prostřednictvím programu Zdraví 2020 pomůže snížit zdravotní rizika (Tyler, Cook & Macdonald, 2014).

Proto jsou sport a pohybové aktivity důležité pro každého. Pro osoby se zdravotním postižením to znamená mnohem více než jen zlepšení jejich kondice. Pohybová aktivita dává možnost zúčastnit se, začlenit se, zlepšit kvalitu života a poskytnout radostné zážitky. Tohle platí i pro děti se zdravotním postižením. Integrace dětí se zdravotním postižením do hlavního vzdělávacího proudu je na běžném pořádku a v některých případech bývá velmi úspěšná. Naproti tomu integrace do tělesné výchovy bývá často opomíjena (Bartoňová, 2007).

V poslední dekádě vzniká více příležitostí pro osoby se zdravotním postižením vést plnohodnotný a zdravý život díky možnostem aktivního trávení volného času, rekreace, fitness, sportování nebo wellness. V zahraničí existují organizace, které vytvářejí vhodné prostředí pro osoby se zdravotním postižením. Tedy takové prostředí, které mohou osoby se zdravotním postižením využívat k rekreaci a ke svobodnému trávení volného času bez závislosti na asistenci (Auxter, Pyfer & Huettig, 2005).

Pro osoby se zdravotním postižením existuje více než 50 letních a zimních sportů, které jsou různě modifikovány pro určité druhy postižení. Mnoho osob se zdravotním postižením touží po populárním sportu, kde dosáhnou úspěchu a který jim pomůže při začlenění do společnosti. Hlavním cílem je, aby byl sport pro všechny (Sherill, 2005). Lidé se zdravotním postižením mohou v některých sportech soutěžit po boku lidí bez postižení, například v lukostřelbě či stolním tenisu. Společná účast v soutěžích pomáhá lidem lépe pochopit skutečné potřeby osob se zdravotním postižením (Smith, 2014). Zahraniční studie také ukázala vztah mezi náboženstvím, zdravotním postižením a zdravím v souvislosti s pohybovou aktivitou. Velký vliv náboženství byl zjištěn u výkonnostních sportovců se zdravotním postižením. Víra při sportu pomáhá k motivování a dosahování lepších výsledků sportovce (Watson & Parker, 2015).

Sport pro zdravotně postižené a aplikované pohybové aktivity mohou být úzce propojené s rehabilitací osob se zdravotním postižením. Proto by se nemělo opomíjet na spolupráci mezi odborníky na aplikované pohybové aktivity, vědci a lékaři.

Provázanost oborů může zlepšit rozvoj pohybových programů pro sportovce i rekreanty se zdravotní postižením (Strohkendl, 2008). Například psychomotorika se zabývá výchovou pohybem, nejedná se pouze o cvičení za účelem zlepšení obratnosti, fyzické zdatnosti nebo aktivní odpočinek. Jde také o cvičení, které pomáhá rozvoji psychických funkcí (Blahutková, Klenková & Zichová, 2005b).

Aktivní trávení volného času lze definovat jako dobrovolné zapojení se do pohybové aktivity a jako zábavnou, smysluplnou a uspokojující možnost trávení volného času (Sherill, 2005). Podle Pávkové (1999) je potřeba umožnit aktivní trávení volného času každému člověku bez rozdílu věku, pohlaví nebo postižení. Snahou volnočasových zařízení by mělo být rozvíjení aktivit a rozsah služeb pro všechny osoby.

Realizace nových činností je důležitým předpokladem pro formování osobnosti i pro rozvoj dalších motorických, sociálních i jiných stránek jedince se zdravotním postižením. Outdoorové aktivity jsou jedinečná možnost, jak potenciál nových činností využít. Vzhledem k šíři aplikovaných pohybových aktivit jsou rozděleny pro jednotlivé druhy postižení, tedy pro osoby se sluchovým, mentálním, zrakovým a tělesným nebo pro osoby se sociálním znevýhodněním. Každá cílová skupina má na výběr z činností, které smysluplně naplňují volný čas (Ješina et al., 2012).

Z důvodu integračních tendencí ve společnosti se osoby se zdravotním postižením účastní stále více aktivit, nevyjímaje ty, které spadají pod oblast zážitkové pedagogiky. V optimálním případě by se měly osoby se zdravotním postižením účastnit rekreačních aktivit ve stejné míře jako jedinci bez postižení, ale z různých důvodů tomu tak nebývá (Kudláček et al., 2007).

2.4.2 Bariéry v pohybových aktivitách u osob se zdravotním postižením

Tato podkapitola má se zaměřuje na nedostačující prostředí k aktivnímu trávení volného času osob se zdravotním postižením, které v České republice nazýváme jako minoritní populaci, výjimečné, zvláštní, specifické, mimořádné děti, jedince s postižením, se zdravotním postižením, handicapované jedince, jedince s poruchou,

jedince s limity v pohybu, percepci nebo jedince se specifickými potřebami (Válková, 2012).

V minulosti byly osoby se zdravotním postižením z pohybových aktivit vyčleňovány. Postupem doby se začaly tvořit organizace, sdružení i studijní obory zabývající se pohybovými aktivitami pro osoby se zdravotním postižením (Vissková, 2009).

Arnhold (2015) uvádí, že jedinci se zdravotním postižením se musejí vypořádat s více překážkami v přístupu k různým službám a programům než lidé bez zdravotního postižení, což způsobuje právě jejich neúčast na pohybových aktivitách.

Mezi bariéry v aktivním trávení volného času může patřit absence společníka, přítele. Dalšími bariéry jsou: nedostek financí, času, nedostupnost dopravy, vhodného vybavení k požadované aktivitě, nedostatečná sociální podpora (Sherill, 2005). Bariérou v účasti ve sportu u osob se zdravotním postižením může být subjektivní pocit méněcennosti a bolesti více limitující než zhoršené biosociální funkce (Samosoniene, Adomaitiene, Kriviciute, Jankauskiene, Jurkstiene & Kevelaitis, 2008). Častou bariérou osob se speciálními potřebami v pohybové aktivitě jsou nabízené služby. Sportovní a rekreační areály a další subjekty málokdy uvažují o cílené nabídce služeb pro osoby se speciálními potřebami, a to navzdory obecně přijímanému faktu, že jde o přibližně 30 % evropské populace (včetně seniorů se speciálními potřebami v oblasti cestovního ruchu). Subjekty participující na nabídkách v cestovním ruchu málokdy vědí o možnostech rekreačních aktivit pohybového charakteru například pro osoby s tělesným nebo zrakovým postižením (Ješina et al., 2012).

Proto je důležité neopomínat kvalitu pohybových aktivit, která může hrát klíčovou roli při společenském začlenění osob se speciálními potřebami nebo při prevenci zdravotních rizik vztahujících se k nedostatečné realizaci pohybových aktivit (Kudláček & Ješina, 2013).

Schreuer, Sachs a Rosenblum (2014) upozorňují na rozdíl trávení aktivního volného času u dětí se zdravotním postižením a bez zdravotního postižení ve věku 10–15 let. Studie zjistila, že děti se zdravotním postižením a bez zdravotního postižení se chtějí účastnit podobných či stejných pohybových aktivit. Děti se

zdravotním postižením ovšem mají méně možností při výběru pohybových aktivit. Zdravotní postižení má větší dopad na úspěšnou integraci než kterékoliv jiné osobnostní rozdíly. Riziko neúspěšné integrace hrozí více u dívek než u chlapců. Doporučení studie je zajistit opatření volnočasových aktivit pro děti se zdravotním postižením i bez zdravotního postižení.

Důležitým faktorem při plánování volnočasových aplikovaných pohybových aktivit je odbourání vnějších a vnitřních bariér. Vnitřními bariérami rozumíme postoje všech osob podílejících se na tvorbě pohybových aktivit nebo na vytváření vhodné infrastruktury pro osoby se speciálními potřebami.

Dle Ješiny et al. (2012) je třeba řešit nejen bezbariérový přístup do budovy nebo bezbariérovost pokoje, ale je zapotřebí řešit rovněž přístupnost služeb, tedy například veřejné toalety, jídelny, přístupnost sportovišť a jiné. V pozadí zájmu je bohužel podpora přístupnosti pro jedince se zrakovým postižením. Tuto problematiku by v tomto sektoru pomohla vyřešit opatření, jako jsou zvukové mapy, texty v Braillově písmu, umělé vodící linie a mnohé další. Pro sluchově postižené je zapotřebí využívat piktogramů, světelných panelů a podobně.

Při začlenění osob se zdravotním postižením je důležité přesvědčit, změnit postoje společnosti. Pokud mají lidé vizi, odhodlání a vytrvalost, dají se snáze překonat bariéry environmentální. Reprezentativní inkluzivní prostředí se skládá z bezbariérového prostoru, zařízení a pozitivního postoje k osobám se zdravotním postižením. Bezbariérový prostor zahrnuje celou řadu zařízení v souvislosti s činnostmi, která se v něm provozuje (Sherill, 2005).

2.4.3 Dětská hřiště pro osoby se zdravotním postižením

Další část se věnuje problematice dětských hřišť pro osoby se zdravotním postižením. S pojmem dětské hřiště se setkáváme od počátku dvacátého století, od té doby došlo k mnoha změnám v samotné koncepci dětských hřišť. Hřiště v šedesátých a osmdesátých letech dvacátého století byla konstruována z kovových tyčí, ošetřena základními barvami a stylizována do geometrických tvarů (Matula, 2012).

Každý rok ve veřejném i soukromém prostředí vznikají desítky nových dětských hřišť. Tím se dává najevo, jak důležitá jsou dětská hřiště pro fyzický, sociální,

emocionální i kognitivní vývoj dětí. Hra na dětských hřištích se stává nejoblíbenější částí dne dětí (Watkinson, 2010).

V současné době nejsou dětská hřiště pro osoby se zdravotním postižením realizována. Podle již uvedených zdrojů mají všechny děti právo na hru včetně dětí se zdravotním postižením. Proto by měla vznikat bezbariérová dětská hřiště, kde si mohou hrát děti zdravé i postižené. Při plánování bezbariérových dětských hřišť je nutné vytvořit přístupná a bezpečná hřiště pro všechny děti (Anonymous, 2012).

Podle Štěpánka (1963) musejí dětská hřiště plnit následující funkce:

- všestranný pohybový rozvoj, který umožňují prvky zdokonalující nacvičené pohyby a prvky, dovolující pohyby nové,
- citové uspokojení, které vyplývá jednak z uspokojení potřeby pohybu a z uvědomování si vzrůstajících pohybových schopností a dovedností,
- místo poskytující příležitost sociálního styku, odpočinku, poskytující dětem radostný zážitek nebo odpočinek, například houpačky,
- všeobecný výchovný vliv, zejména vedení ke spravedlivému využití zařízení, k šetrnosti při zacházení s veřejným majetkem, k pomoci menším a méně obratným dětem,
- prevence úrazů, které jsou například důsledkem hry na ulicích,
- rozvíjení tělesné obratnosti, která může zbavovat dítě úzkosti z vědomé pohybové nemotornosti,
- pohyb na vzduchu, který je žádoucí především u městských dětí, k tomu cíli by měla být dětská hřiště uměle vytvořeným kouskem přírody se zelení, vodou, sluncem a pokud možno horizontálně a vertikálně členitým terénem.

Podle Hamříka (Dohnala, Čihovskyého, Hobzy, Kotíkové, Skoumala, Škodové, Vaňurové a Svobody, 2005) je podstatou optimálních podmínek snadnost pohybu ve městě, mít možnost těšit se z městského prostranství a setkávat se s okolím. Proto nestačí pouze vytvořit prostory, které umožní lidem volně přicházet nebo odcházet. Musí v nich existovat příznivé podmínky, jak pro pobyt a pro to, aby se tam lidé dostatečně dlouho zdržovali, tak pro jejich účast na širokém spektru sociálních a rekreačních aktivit. Ukazatelem není, kolik lidí tráví čas venku, ale jak dlouho tam zůstávají.

Architektonické bariéry znesnadňují interakci mezi dětmi se zdravotním postižením a bez zdravotního postižení. To může mít efekt na fyzický, kognitivní, emocionální a sociální rozvoj dětí se zdravotním postižením. Může mít i vedlejší efekt v účasti ve společenském životě. Důležitým faktem je pozitivně se měnící postoj dětí bez zdravotního postižení k dětem se zdravotním postižením ve společenském životě. Studie došla k závěru, aby při navrhování dětských hřišť byly zúčastněné osoby kompetentní navrhnout hřiště využitelné pro všechny osoby, a to bez ohledu na postižení. Proto je třeba vklad vládních institucí ke zkvalitnění těchto služeb (Talay, Akpinar & Belkayali, 2010). Podle Naborsea, Willioughbyha, Leffa a McMenamína (2001) jsou dětská hřiště málo využívána dětmi se zdravotním postižením, protože nejsou strukturována pro jejich optimální využití a pohyb. Kvůli špatnému strukturování dětských hřišť se nemohu děti se zdravotním postižením plně zapojit do her a tím podpořit sociální rozvoj mezi vrstevníky.

V pilotní studii z Malajsie se uvádějí nedostatky veřejných dětských hřišť, které působí vůči dětem se zdravotním postižením diskriminačně. Podle výzkumu stávající struktura dětských hřišť nepřitahuje děti se zdravotním postižením. Studie klade důraz na zlepšení vybavení veřejných dětských hřišť pro děti se zdravotním postižením. Rovněž uvedla, že při výstavbě dětských hřišť by měla vláda vycházet vstříc potřebám dětem se zdravotním postižením s využitím jejich bezprostředních poznatků. Na základě tohoto výzkumu se doporučuje vytvořit stavební předpisy, které zahrnují potřeby dětí se zdravotním postižením (Soltani, Abbas & Awang, 2011).

Bezbariérové dětské hřiště by mělo být vhodné pro odpočinek, relaxaci, tedy se stoly a lavičkami. Hřiště by měla být designována i pro vhodný přístup osob na vozíku. K lepší přístupnosti osob na vozíku je třeba povrch hřišť vypracovat ze zhutněných materiálů a vybavit hřiště přizpůsobenými hracími prvky, jako je houpačka, koloč opatřený nájezdovou rampou, madly či indukčními smyčkami (Míková, 2013). V Helsinkách doporučují zánest do dětských hřišť pro děti se zdravotním postižením hmatové mapy pro osoby se zrakovým postižením. K výrobě vhodných hmatových map je zapotřebí spolupráce přímo s potenciálními uživateli. První hmatova mapa byla instalována v Helsinkách v roce 2007 (Tujula & Juutilainen, 2009). Yantzi,

Young a McKeever (2010) uvádějí, že veřejná školní hřiště nejsou důležitá jen pro děti se zdravotním postižením a jejich rodiny, ale pro širokou veřejnost obecně. Dětské hřiště by mělo obsahovat rozmanité herní prvky pro všechny děti.

Podle Olsena a Nabors (2008) dětská hřiště aktivizují svými prvky mnoho druhů pohybu, které posouvají děti v motorickém vývoji; jde například o skluzavky, lezecké stěny, houpačky, kolotoče i jiné. Hřiště je tedy pro děti vhodným místem k péči o svůj zdravotní stav (Watkinson, 2010). Dětská hřiště jsou důležitá pro usnadnění sociálního rozvoje dětí v předškolním věku. Malé děti se zdravotním postižením začínají navštěvovat hřiště v pozdějším věku než jejich vrstevníci bez zdravotního postižení.

Talay et al. (2010) v zahraniční studii zabývající se využíváním dětských hřišť osobami se zdravotním postižením zjistil nespokojenost u osob se zdravotním postižením a jejich rodičů. Ta se týká jednak nevyhovujícího vybavení dětských hřišť pro osoby se zdravotním postižením a jednak toho, že rodiče dětí se zdravotním postižením chtějí, aby se jejich děti mohly zapojit do aktivit na dětských hřištích s dětmi bez zdravotního postižení.

2.4.4 Bezpečnost dětských hřišť pro osoby se zdravotním postižením

Poslední částí je podkapitola zabývající se bezpečností na dětských hřištích. Základním předpokladem oblíbeného a využívaného hřiště je bezpečnost. Dětské hřiště by mělo být umístěné co nejdále od hlavních silnic, parkovišť, v bezpečné pěší či klidové zóně. Bezpečnost hřišť určují normy ČSN EN 1776 a 1777, které by měly dítě ochránit před nebezpečím, které nelze předvídat. Normy navrhují herní prvky tak, že pokud dítě spadne z herního prvku, nemělo by se při pádu nikde zachytit a povrch by měl odpovídat výšce pádu, který z herního prvku hrozí (Houžvičková & Dupal, 2010).

Bezpečnost na dětských hřištích lze rozčlenit do tří dělení:

- technický stav zařízení – použití moderních, odolných, bezpečných a designovaných materiálů bez ostrých hran, třísek, roztřepených konců, které jsou

zabroušené, jejich konce a spoje jsou zaslepené a je použité vhodné kotvení materiálu,

- vlastní herní prvek – jednoduchý s prostorem okolo, bez rizika zachycení, stlačení nebo stříhu,

- rozmístění herních prvků – dostatečně volný prostor, výška a směr pádu vhodné dopadové plochy, volné příchodové a odchodové plochy (Matula, 2012).

Mezi hlavní zásady bezpečného provozu patří podle Houžvičkové et al. (2010) stanovy ukazatele na bezpečný pád a dopad, zabránění rizika zachycení, dostatečný volný prostor při pohybu a zabránění rizika stlačení.

Pro zajištění bezpečného pádu a dopadu je hlavním ukazatelem, kterým se toto pravidlo řídí, výška volného pádu (VVP). Jde o největší svislou vzdálenost od jednoznačně uvažované opory těla k dopadové ploše pod ní, tedy například o vzdálenost mezi podestou a terénem hřiště, dále vzdálenost mezi hrazdou a terénem hřiště.

Dalším důležitým aspektem týkajícím se bezpečnosti je zabránění rizika zachycení. Zařízení musí být sestaveno tak, aby žádné otvory netvořily místa nebezpečná pro zachycení. Všeobecně lze říci, že zařízení může mít jen takové malé otvory, do kterých dítě nemůže danou část těla strčit, anebo natolik velké, aby mohlo vsunutou část těla bezpečně vytáhnout.

Při pohybu na hřišti je důležitý volný prostor. Při tzv. nuceném pohybu, např. při houpání na houpačce, jízdě po skluzavce, točení na kolotoči, je nezbytné, aby u herního prvku byl předepsaný volný prostor. Tento prostor norma uvádí dle charakteru prvku v návaznosti na výšku pádu a podobně. Při montáži musejí být požadavky na volný prostor dodrženy a jsou později předmětem ročních kontrol.

K zabránění rizika stlačení lze všeobecně říci, že pohyb všech zařízení by měl končit nejméně 230 mm nad pevnou podložkou tak, aby nemohlo dojít k poranění hlavy (např. u vahadlové houpačky, kolébačky). U některých zařízení stanovuje norma ještě větší vzdálenost. Možná rizika jsou opět předmětem ročních kontrol.

Životnost a bezpečnost herních prvků sledují pravidelné kontroly. Probíhají ve třech stupních:

- běžná vizuální kontrola – rozezná poškození prvků vandalismem, extrémním počasím, opotřebené prvky (koroze, zlomené prvky, předměty nepatřící na hřiště, jako například sklo, injekční stříkačky, ostré předměty). K této kontrole není potřeba speciálního zaškolení.

- provozní kontrola – podrobnější kontrola, která by měla probíhat každý 1. až 3. měsíc nebo podle doporučení výrobce. Kontrola funkčnosti, stability a opotřebení zařízení, dále hracího povrchu, ostrých hran, nadměrného opotřebení, celistvosti konstrukce. Kontrolu může provádět pouze proškolený zaměstnanec provozovatele nebo smluvní poskytovatel služby.

- pravidelná roční odborná technická kontrola – provádí se za účelem zjištění celkové úrovně bezpečnosti zařízení, základu a povrchu, zda hřiště splňuje normy dané ČSN EN 1776 a 1777. Kontrola probíhá minimálně jednou za rok odborným technickým kontrolorem (Bezpečná hřiště a sportoviště, 2007).

Tito odborní kontroloři mají nejen technické znalosti zařízení dětských hřišť, ale i znalosti zákonů, nařízení, vyhlášek a norem ČSN EN 1176 , ČSN EN 1177 včetně doplňujících dodatků k technickým normám a k legislativě (SZU, 2008).

Certifikátem je prokázána způsobilost, odbornost i nestrannost certifikované osoby v daném oboru, čímž je zároveň vyloučen i střet zájmů. Odborné firmy provádějí tyto hlavní revizní kontroly v rozsahu dle ČSN EN 1176-7 v období nepřekračujícím 12 měsíců (SZU, 2008).

3 Cíle a výzkumné otázky

Hlavním cílem diplomové práce je zjištění poptávky potenciálních uživatelů bezbariérového hřiště. Toto hřiště má primárně sloužit pro osoby se zdravotním postižením, dospělé, seniory, žáky a studenty ve věku 10–26 let. Kromě toho lze na základě empirických zkušeností vyvodit vhodné doporučení pro praxi

Dílčí cíle:

1. Na základě analýzy vybrat vhodné bezbariérové prvky pro využití jako součást veřejných hřišť.
2. Zjištění zájmu veřejných subjektů o výstavbu bezbariérových hřišť.

Úkoly práce:

1. Analyzovat dostupnost zdrojů na bezbariérová veřejná hřiště s prvky zaměřenými na aktivizaci psychomotorických funkcí.
2. Nalézt a oslovit firmy zabývající se problematikou bezbariérových veřejných hřišť.
3. Zjistit povědomí a zájem o bezbariérovém veřejném hřišti u potenciálních uživatelů.
4. Analýza zpracování dat.
5. Vytvoření nejvhodnějšího doporučení bezbariérového veřejného hřiště v Olomouci.

Výzkumné otázky:

1. Proč se oslovené firmy zabývají problematikou bezbariérových veřejných hřišť?
2. Jaké prvky firmy nejvíce využívají při výstavbě hřišť?
3. Znají respondenti vybrané prvky bezbariérového veřejného hřiště?
4. Jaký je zájem respondentů o představené bezbariérové veřejné hřiště?
5. Jaké prvky by respondenti uvítali na bezbariérovém veřejném hřišti?
6. Jaké prvky by respondenty odradily od využívání hřiště?
7. Jak může vypadat nejvhodnější návrh bezbariérového veřejného hřiště?

4 Metodika

4.1 Postup práce

Hlavním záměrem práce bylo představit prvky bezbariérového hřiště a zjistit potenciální zájem o jeho využívání.

Název práce: Bezbariérové prvky veřejných hřišť sloužící pro aktivizaci psychomotorických funkcí

Autor práce: Marek Zaoral;

Řešitelský tým práce: Autor práce: Bc. Marek Zaoral

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Místo řešení práce: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury, obor: Aplikované pohybové aktivity

Výzkumná doména práce: sociální vědy

Klíčová slova práce: zdraví, osoby se zdravotním postižením, integrace, pohybová aktivita, bezbariérové prvky veřejného hřiště

Časový harmonogram práce: zahájení práce v září 2014 a ukončení v dubnu 2017

1. září 2014 – zadání práce
2. říjen 2014 – oslovení potenciálních partnerů práce
3. listopad–prosinec 2014 – projednání práce s odbory magistrátu města Olomouc (odbor sportu, odbor koncepce a rozvoje, odbor životního prostředí, odbor majetkoprávní, odbor stavební)
4. leden–prosinec 2015 – projednání práce s Centrem Semafor, vytváření zakreslení prvků do situačního plánu Centra Semafor
5. leden–říjen 2016 – vyhledávání publikačních zdrojů, vytváření teoretické části
6. listopad 2016 – březen 2017 – příprava dotazníkového šetření, zkouška relevantnosti dotazníku, oslovení institucí ke sběru dat, realizace sběru dat;
7. duben 2017 – vytřídění, zpracování a vyhodnocení nasbíraných dat, vytvoření závěrů a možné doporučení práce pro magistrát města Olomouc;
8. květen 2017 – obhájení práce

4.2 Výzkumný soubor

Výběrový výzkumný soubor, který byl zaměřen na osoby se zdravotním postižením, dospělé, seniory, žáky a studenty ve věku 10–26 let, tedy osoby, které jsou potenciálními uživateli bezbariérového veřejného hřiště v Olomouci. Také byly osloveny firmy zabývající se výstavbou bezbariérových veřejných hřišť. Sběr dat proběhl pomocí dvou přizpůsobených strukturovaných anket. Jedna anketa pro osoby se zdravotním postižením a druhá anketa pro seniory, dospělé, žáky a studenty ve věku 10–26 let. Obě ankety měly stejně zacílené otázky. Dále pomocí polostrukturované ankety vytvořené pro firmy zabývající se bezbariérovými hřišti.

Sběr dat probíhal od 1. listopadu 2016 do 25. března 2017 a byl schválen etickou komisí Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci pod číslem jednacím 68/2016. Velikost nasbíraných dat byla 89 vyplněných anket ze 150 rozdaných. Dále vyplněné dvě polostrukturované ankety pro firmy zabývající se výstavbou bezbariérových prvků. Respondenti se zúčastnili výzkumu dobrovolně z vlastní iniciativy na základě nabídky a tento fakt stvrdili podpisem informovaného souhlasu schváleného etickou komisí FTK UP. Věk respondentů byl v rozsahu 12–81 let s průměrem 37 let. Z celkového počtu 89 odevzdaných dotazníků bylo 27 mužů a 62 žen.

Tabulka 1
Charakteristika respondentů

Charakteristika respondenta	Počet respondentů
Tělesně postižený – užívající vozík	12
Tělesně postižený – bez vozíku	4
Zrakově postižený	7
Jiné postižení (sluchové postižení, pervazivní vývojové poruchy, specifické poruchy učení)	5
Žák – mateřské školy, základní školy	12
Student	5
Dospělý	23
Senior	21

Tabulka 2
Místo bydliště respondentů

Místo bydliště respondentů		
Olomouc	Centrum	12
	Černá cesta	1
	Hejčín	4
	Hodolany	4
	Lazce	6
	Neředín	7
	Nové Sady	16
	Nová Ulice	13
	Nový Svět	3
	Povel	7
	Slavonín	1
Bernartice n/O		1
Blatec		1
Droždín		1
Kojetín		1
Litovel		1
Lutín		1
Přáslavice		1
Příkazy		2
Samotišky		1
Štěpánov		1
Topolany		1
Tršice		1
Valašské Meziříčí		1

4.3 Sběr a zpracování dat

Sběr dat s využitím aplikovaného výzkumu zaměřený kvantitativně k ověřování předpokládaných jevů a závislostí. Terénní sběr dat je průřezovou studií a probíhal pomocí strukturované ankety rozdáné respondentům v předem domluvených organizacích, školách a firmách. V práci byla využita technika anketa vlastní konstrukce. Doba vyplnění ankety byla v rozsahu 10–15 minut. Anketa 1 pro osoby se zdravotním postižením vlastní konstrukce obsahovala 33 otázek, z toho 2 otázky otevřené a 31 otázek uzavřených viz příloha IV. Anketa 2 pro osoby bez zdravotního postižení vlastní konstrukce obsahovala 31 otázek, z toho 2 otázky otevřené a 29 otázek uzavřených viz příloha V. Otázky byly doplněny obrázky pro lepší představu respondentů a navíc se na ně otázky orientovaly. Anketa 3 pro firmy zabývající se výstavbou bezbariérových hřišť vlastní konstrukce obsahovala 9 otevřených otázek viz příloha VI.

Sběr realizoval autor práce. Po získání vyplněných strukturovaných anket zpět byly vyříděny na relevantně hodnotící ankety.

4.4 Analýza dat

Ke zpracování byl použit software MS Excel 2010. Analýza dat byla provedena technikami matematickými, deskriptivně statistickými a logickými. Matematických technik bylo využito pro součty kladných odpovědí. Ze statistických zejména procentuální výpočet, součet kladných a záporných odpovědí. Dále součty stejné odpovědi u otevřených otázek. Výsledky byly finálně podrobeny logické analýze a popsány.

5 Výsledky

Během období 1. listopadu 2016 – 25. března 2017 proběhlo anketní šetření. Vzorek respondentů čítal 150 oslovených občanů města Olomouce a jeho okolí. Anketu vyplnilo 89 oslovených respondentů, návratnost byla více než poloviční, tedy 58,7 %. Malá návratnost byla především ve školách, organizacích a u respondentů, kteří vyplňovali dotazníky mimo místo předání.

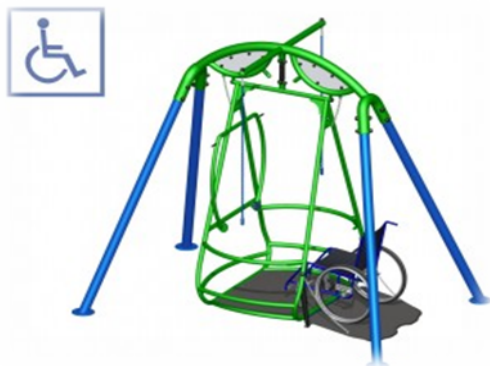
5.1 Představení bezbariérového hřiště

Herní prvky

Houpačka pro vozík: popis a využití prvku

Herní prvek skládající se ze čtyř podpěr a plošiny zavěšené uprostřed. Plošina má nájezdovou rampu pro vozík, která se pomocí madla dá spustit i zvednout. Houpačka je zavěšená na kloubovém mechanismu. Konstrukce kolem plošiny brání přepadnutí z plošiny. Osoba na vozíku se rozhoupe přitahováním horními končetinami za řetízek visící z horní konstrukce houpačky.

Obrázek č. 1. Houpačka pro vozík.

Balanční kladina: popis a využití prvku

Prvek složený z pohyblivého válce mezi pilíři a madel v horní části pilířů. Balanční kladina je prvek sloužící k rovnovážnému cvičení a zlepšení postury pro osoby se zrakovým postižením i osoby bez postižení.

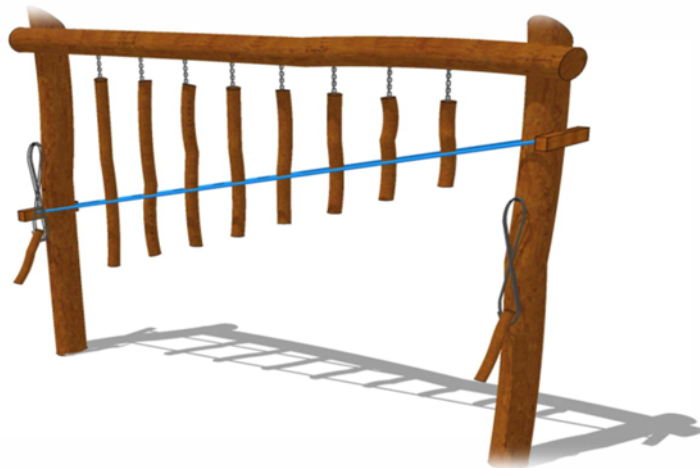
Obrázek č. 2. Balanční kladina.

Dendrofon: popis a využití prvku

Jednoduchý konstrukční prvek složený ze zavěšených dřívěk na dřevěném rámu, který slouží jako hudební nástroj. Prvek lze využívat k psychomotorickému cvičení osoby bez i se zdravotním postižením.

Obrázek č. 3. Dendrofon.

Kolotoč s prostorem i pro vozík: popis a využití prvku

Herní prvek kolotoč je plně integrován do povrchu dětského hřiště a je konstrukčně řešený bez bariér, aby jej mohly využívat osoby na vozíku. Umožňuje celoroční využívání všem osobám se zdravotním postižením i bez zdravotního postižení. Otáčet kolotočem lze pouze s dopomocí doprovodu.

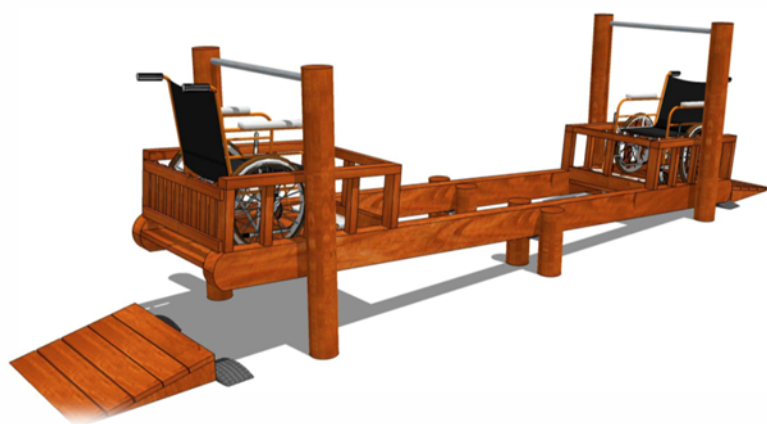
Obrázek č. 4. Kolotoč s prostorem i pro vozík.

Vahadlová houpačka pro vozík: popis a využití prvku

Originální prvek sloužící jako vahadlová houpačka pro osoby na vozíku. Konstrukčně složitější, skládá se ze dvou plošin a ramp na každé straně. Plošina má dokola rám bránící přepadnutí z herního prvku. V úrovni plošiny jsou nainstalována madla na pilířích. Osoba na vozíku se přitahuje horními končetinami za madlo zavěšené mezi pilíři, tím se nadlehčí a zvedne se nad zem. Druhá osoba na vozíku se spouští a klesá dolů.

Obrázek č. 5. Vahadlová houpačka pro vozík.

Venkovní trampolína: popis a využití prvku

Venkovní trampolína skládající se z materiálu, jako je pryž a kov, je integrována do povrchu dětského hřiště. Umožňuje celoroční využívání všem osobám se zdravotním postižením i bez zdravotního postižení. Ke smysluplnému využití osobou na vozíku je potřeba doprovodu, který trampolínu rozvibruje.

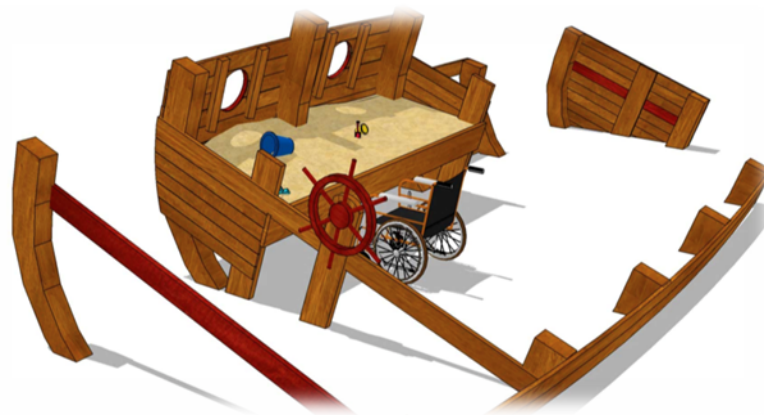
Obrázek č. 6. Venkovní trampolína.

Pískoviště s úpravou pro osoby na vozíku: popis a využití prvku

Originální řešení dětského pískoviště pro osoby na vozíku. Dřevěná konstrukce ve tvaru ztroskotané lodě, která je instalována v úrovni hrudníku osob na vozíku. Prvek může osoba na vozíku využívat bez jakékoliv dopomoci.

Obrázek č. 7. Pískoviště s úpravou pro osoby na vozíku.

Prvky tematické dráhy

Nepravidelné nerovnosti na povrchu: popis a využití prvku

Zpevněný prvek z betonu a hrbolků vytváří simulaci překážek pro osoby na vozíku. Prvek lze zařadit do tematické překážkové dráhy. Vhodné pro využití k nácviku mobility na vozíku v reálném prostředí.

Obrázek č. 8. Nepravidelné nerovnosti na povrchu.

Nezpevněná plocha (brod) přes písek / štěrk / kamení: popis a využití prvku

Jednoduchý prvek složený z materiálů, jako je štěrk, písek, kamení, lze využít do tematické překážkové dráhy jako nezpevněnou plochu. Vhodné pro využití k nácviku mobility na vozíku v reálném prostředí.

Obrázek č. 9. Nezpevněná plocha (brod) přes písek / štěrk / kamení.

Padací rampa pro vozík: popis a využití prvku

Prvek složený ze dřeva a kloubového mechanismu lze využít jako součást tematické překážkové dráhy. Osoby na vozíku si zdokonalí nájezd a sjezd ze šikmé plochy. Vhodné pro využití k nácviku mobility na vozíku v reálném prostředí.

Obrázek č. 10. Padací rampa pro vozík.

Posilovací prvky

Dopravníkový pás na posilování horních končetin: popis a využití prvku

Kovový prvek ve tvaru stolu s pohyblivými válečky a madly nad stolem ve smyslu dopravníkového pásu. Využívá prvek lze při vodorovné poloze těla na stole a přitahováním se horními končetinami za madla umístěná nad stolem. Je to originální posilovací prvek horních končetin, který mohou využívat osoby bez zdravotního postižení i se zdravotním postižením.

Obrázek č. 11. Dopravníkový pás na posilování horních končetin.

Posilovací stroje na horní polovinu těla: popis a využití prvku

Venkovní posilovací prvek je složitá kovová konstrukce sloužící k posilování trupu a horních končetin osob na vozíku.

Obrázek č. 12. Posilovací stroje na horní polovinu těla.

Balanční deska: popis a využití prvku

Jednoduchý prvek ze dřeva a kloubového mechanismu slouží jako balanční deska. Prvek slouží k rovnovážnému cvičení a zlepšení postury osob se zrakovým postižením i osob bez postižení.

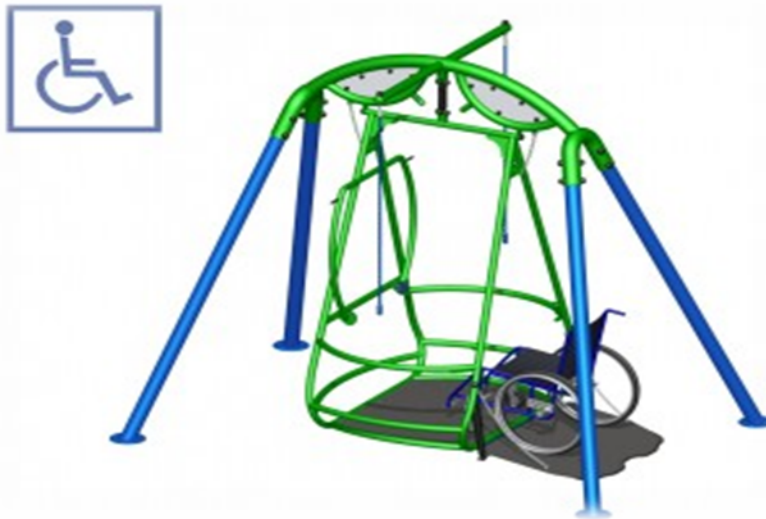
Obrázek č. 13. Balanční deska.

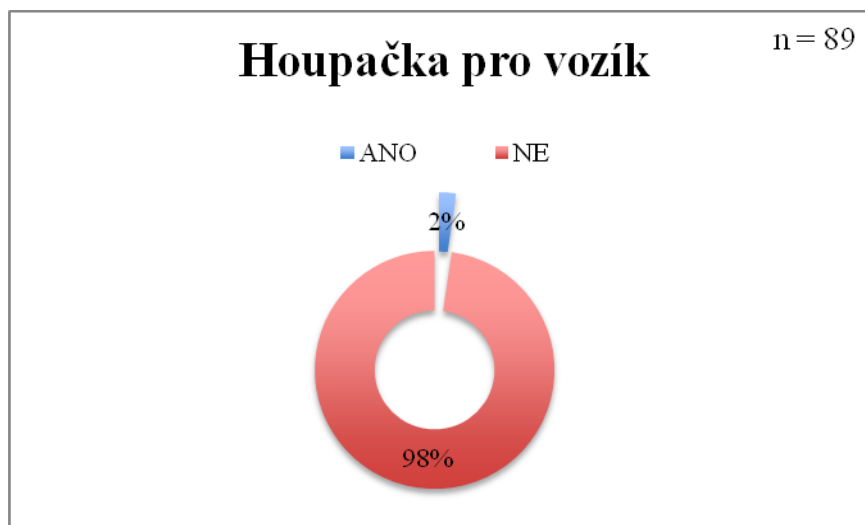
5.2 Vyhodnocení dotazníků – respondenti

I. Názor na herní bezbariérové prvky pro osoby se zdravotní postihováním

Obrázek č. 14. Houpačka pro vozík.

Obrázek č. 15. Znáte z okolí Vašeho bydliště houpačku pro vozík?

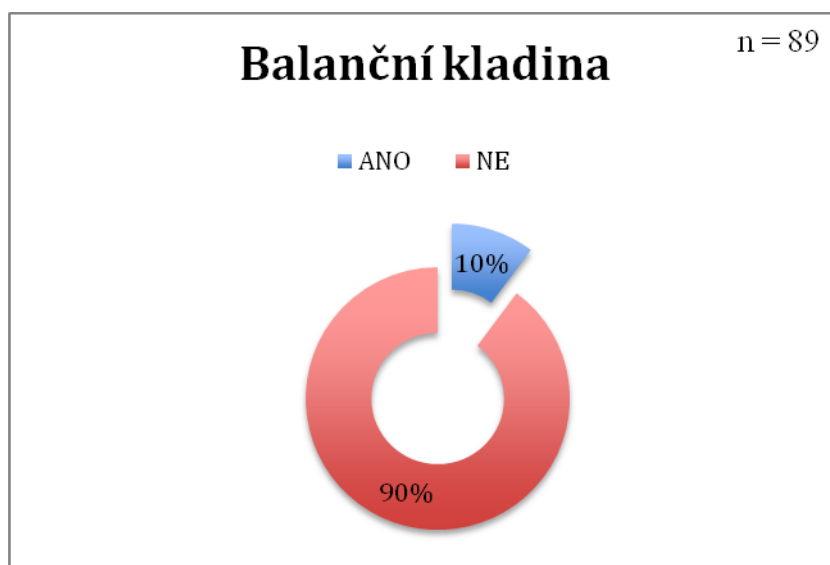

Na otázku, zda respondenti znají prvek houpačku pro vozík, 98 % respondentů z počtu oslovených $n = 89$ odpovědělo, že neznají, a 2% odpovědělo, že znají, například z lázní Klimkovice.

Obrázek č . 16. Balanční kladina.

Obrázek č. 17. Znáte z okolí Vašeho bydliště balanční kladinu?

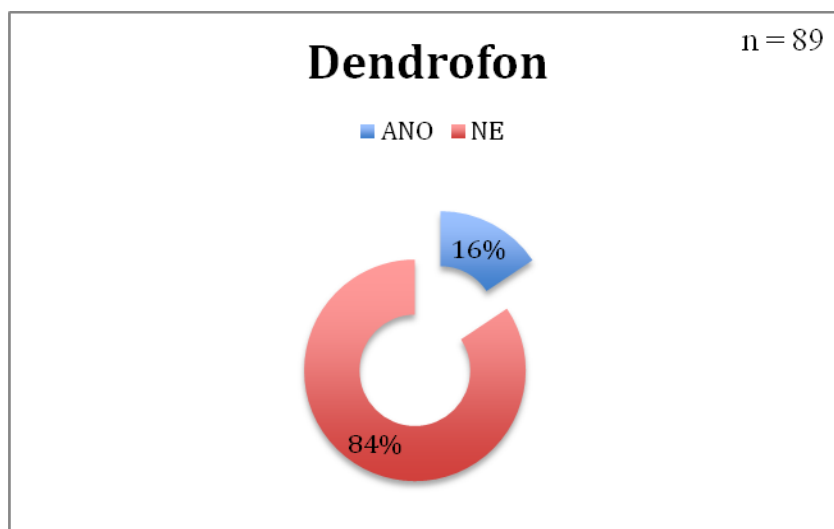

Z celkového počtu $n = 89$ odpovědělo 90 % respondentů, že balanční kladinu nezná. V případě, že respondenti znali tento prvek, uvedli tato místa: Rožnov pod Radhoštěm, Klimkovice, Neředín, park Malého prince, Přerov - Michalov.

Obrázek č .18. Dendrofon.

Obrázek č. 19. Znáte z okolí Vašeho bydliště dendrofon?

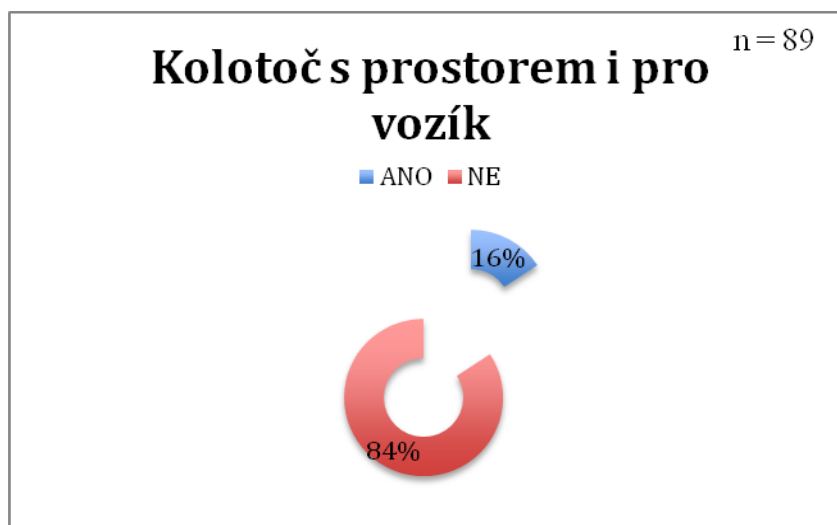

Respondenti v 84 % z celkového počtu 89 odpovědí dendrofon neznali. V případě, že znali tento prvek, uvedli tato místa: Kouty nad Desnou, Svatý Kopeček – zoo, Nové Sady, Smetanovy sady.

Obrázek č. 20. Kolotoč s prostorem pro vozík

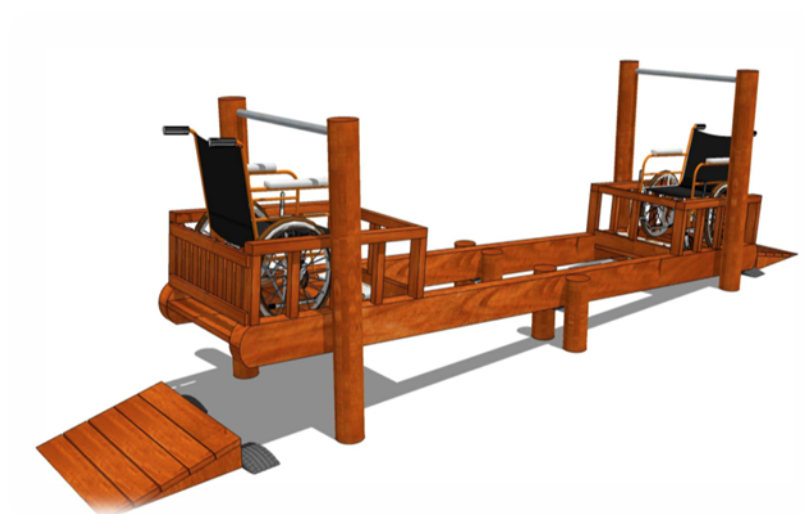

Obrázek č. 21. Znáte z okolí Vašeho bydliště kolotoč s prostorem pro vozík?

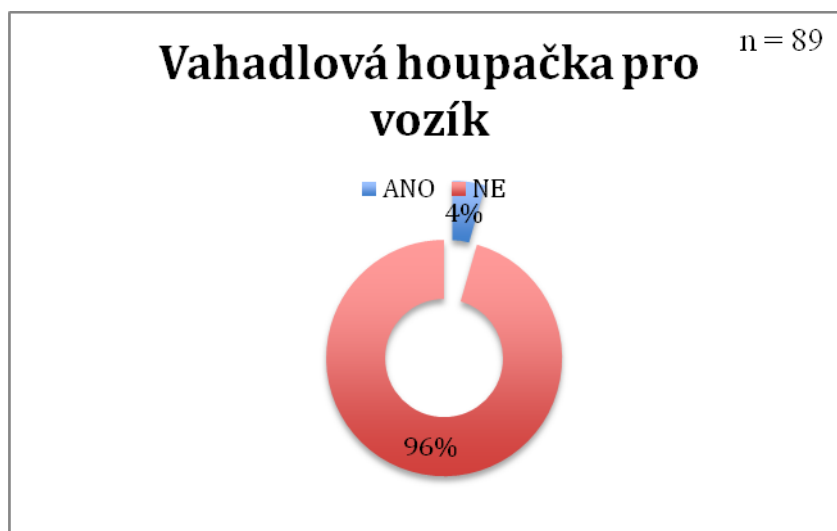

K otázce, jestli respondenti znají kolotoč s prostorem pro vozík, odpovědělo 84 % respondentů, že neznají, a 16 %, že znají, z celkového počtu 89 odpovědí. Nejčastěji uvedli místa Přerov – Michalov, dále pak Olomouc – Lazce, Bělidla, nebo také oblast Pomoraví.

Obrázek č. 22. Vahadlová houpačka pro vozík

Obrázek č. 23. Znáte z okolí Vašeho bydliště vahadlovou houpačku pro vozík?

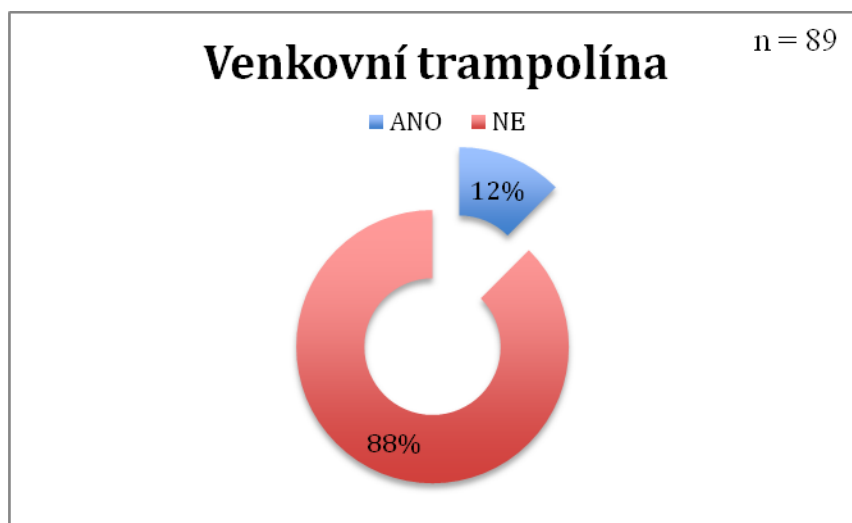

Z 89 respondentů 96 % uvedlo, že neznají prvek vahadlová houpačka pro vozík. 4 % respondentů prvek znají, ale neuvedli místo odkud.

Obrázek č. 24. Venkovní trampolína.

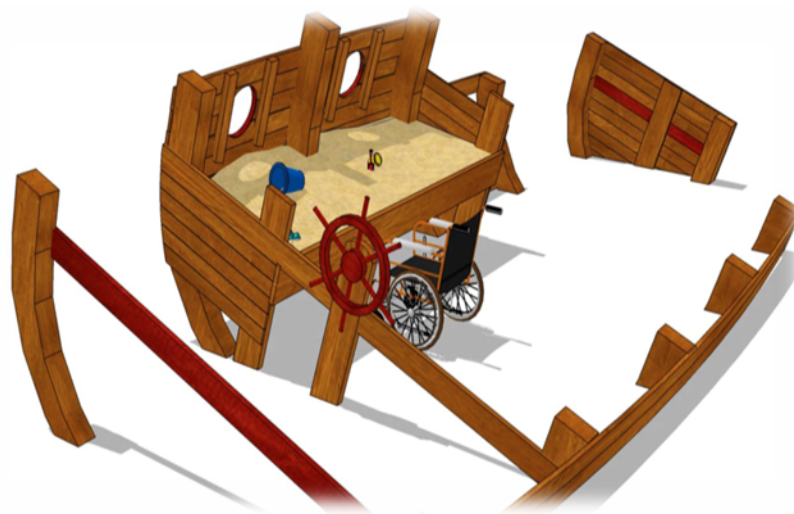

Obrázek č. 25. Znáte z okolí Vašeho bydliště venkovní trampolínu?

Na otázku, jestli lidé znají prvek venkovní trampolínu, z 89 odpovědí bylo 88 % odpovědní záporných a 12 % kladných, a sice v místech Přerov – Michalov, přístav Hlušovice.

Obrázek č. 26. Pískoviště s úpravou pro osoby na vozíku

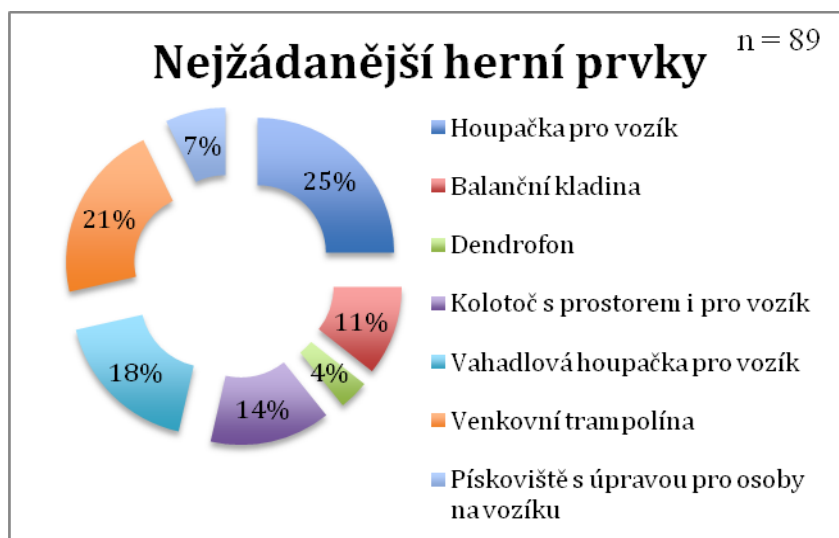

Obrázek č. 27. Znáte z okolí Vašeho bydliště pískoviště s úpravou pro osoby na vozíku?

Na otázku, zda znají pískoviště s úpravou pro osoby na vozíku, 97 % respondentů z celkových 89 uvedlo, že ne, a pouhá 3 %, že znají, ale nebylo uvedeno místo, kde se takový prvek nachází.

Obrázek č. 28. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem?

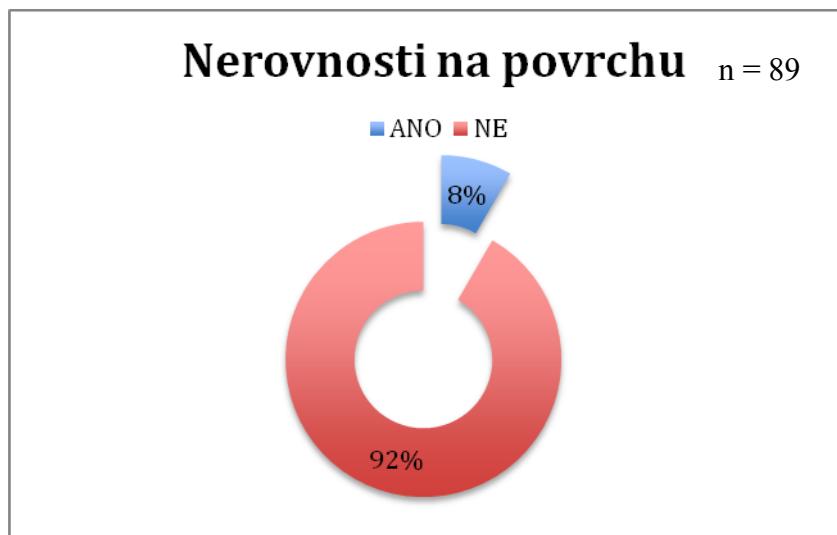
K otázce, které prvky ze sedmi uvedených by lidé nejvíce upřednostnili, bylo 89 odpovědí seřazeno následovně: 1. houpačka pro vozík 25 %, 2. venkovní trampolína 21 %, 3. vahadlová houpačka 18 %, 4. kolotoč s prostorem i pro vozík 14 %, 5. balanční kladina 11 %, 6. pískoviště s prostorem pro osoby na vozíku 7 % a 7. dendrofon 4 %.

II. Názor na tematickou dráhu pro vozík

Obrázek č. 29. Nepravidelná nerovnost.

Obrázek č. 30. Znáte z okolí Vašeho bydliště prvek nepravidelné nerovnosti na povrchu v rámci tematické dráhy?

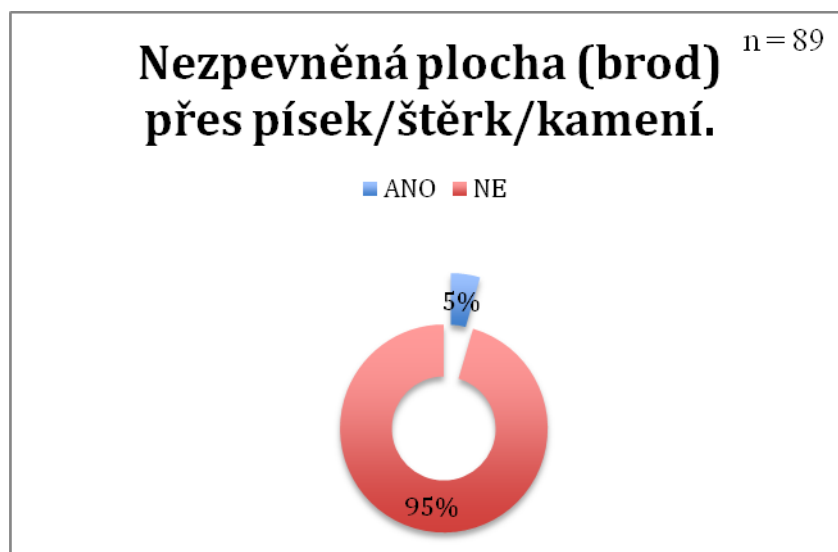

Tematickou dráhu a prvky nerovnosti na povrchu 92 % z 89 respondentů nezná, 8 % respondentů uvedlo, že zná, a sice v místě Olomouc-Nové Sady.

Obrázek č. 31. Nezpevněná plocha (brod) přes písek, štěrk, kamení.

Obrázek č. 32. Znáte z okolí Vašeho bydliště prvek nezpevněná plocha (brod) přes písek / štěrk / kamení v rámci tematické dráhy?

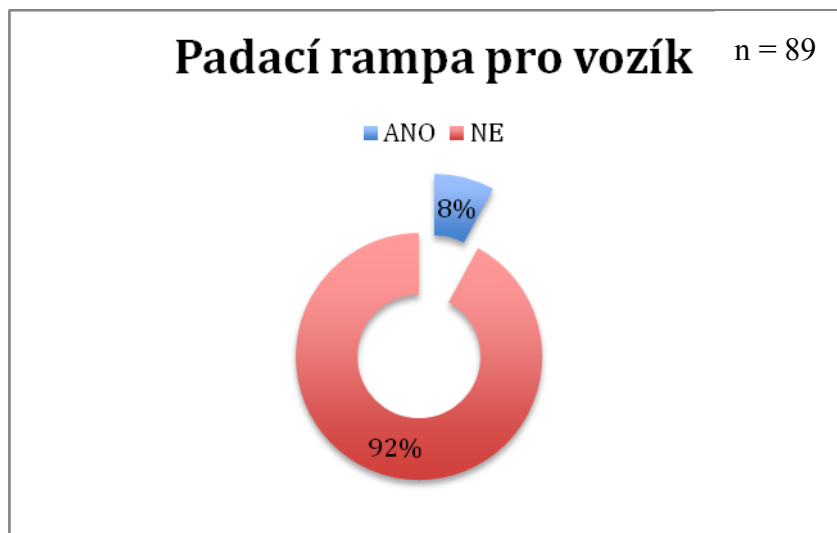

Z celkového počtu 89 odpovědí k otázce, zda znají nezpevněnou plochu (brod) přes písek / štěrk / kamení, odpovědělo 95 % respondentů, že neznají, a 5 %, že znají.

Obrázek č. 33. Padací rampa pro vozík.

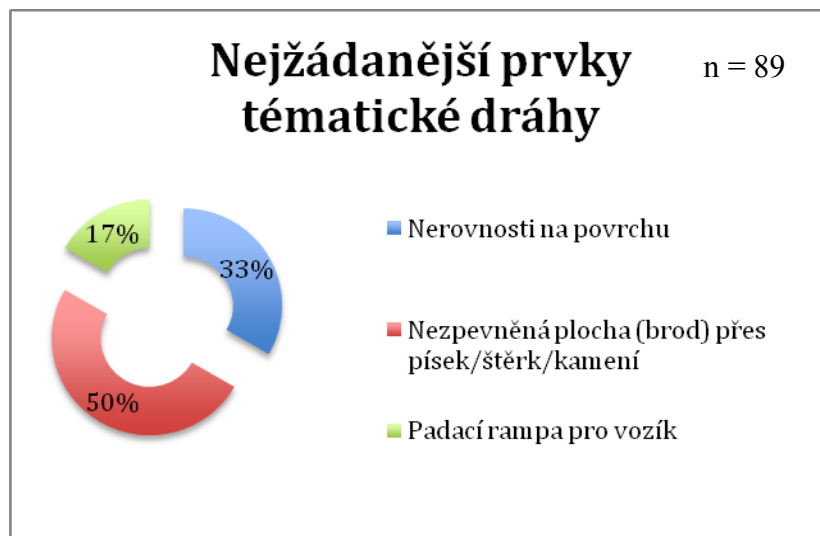

Obrázek č. 34. Znáte z okolí Vašeho bydliště prvek padací rampa pro vozík v rámci tematické dráhy?

Respondenti v 92 % z celkového počtu 89 odpovědí padací rampu pro vozík neznali. V případě, kdy znali tento prvek, uvedli v místě Hrabyně.

Otázka č. 35. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem.

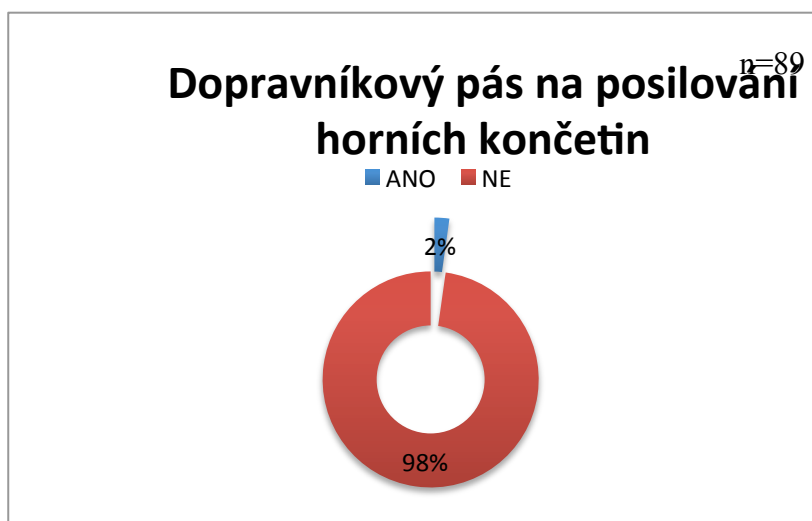
Ze tří uvedených prvků by respondenti nejvíce uvítali: 1. nezpevněnou plochu (brod) přes písek / štěrk / kamení – 50 %, 2. nerovnosti na povrchu – 33 %, 3. padací rampu pro vozík – 17 %.

III. Názor na posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením

Obrázek č. 36. Dopravníkový pás na posilování horních končetin.

Obrázek č. 37. Znáte z okolí Vašeho bydliště dopravníkový pás na posilování horních končetin?

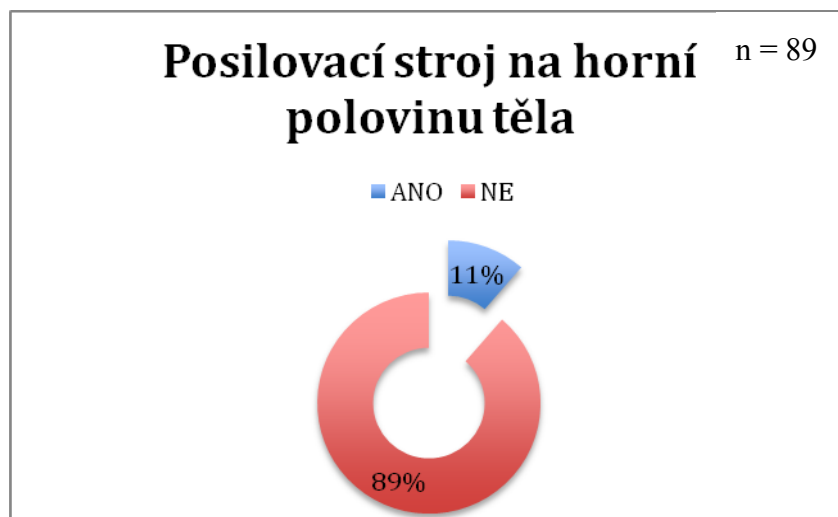

Dopravníkový pás na posilování horních končetin neznalo 98 % oslovených z celkového počtu 89 respondentů. 2 % znala tento prvek, ale respondenti nevedli odkud.

Obrázek č. 38. Posilovací stroj na horní polovinu těla.

Obrázek č. 39. Znáte z okolí Vašeho bydliště posilovací stroj na horní polovinu těla?

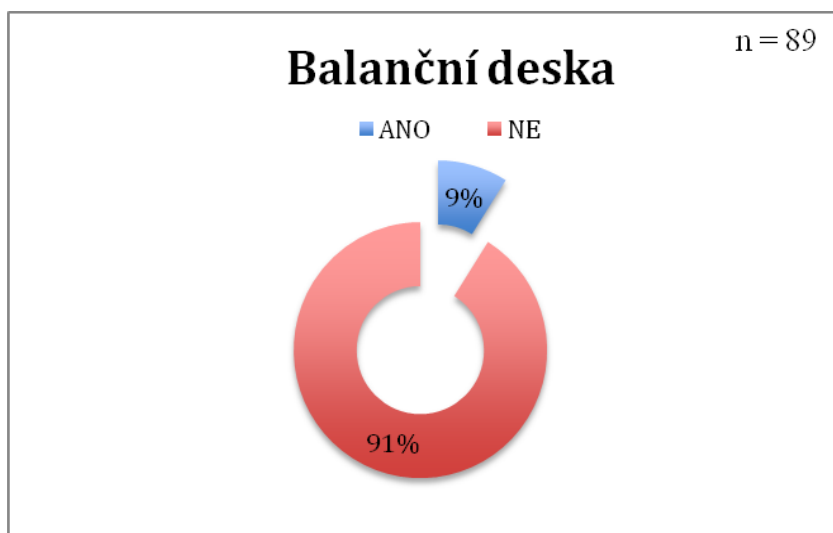

Z 89 respondentů prvek posilovací stroj na horní polovinu těla znalo 11 % oslovených, a sice z místa: lázně Klimkovice, Olomouc – park Malého prince, Smetanovy sady. Zbylých 89 % neznalo tento prvek.

Obrázek č. 40. Balanční deska

Obrázek č. 41. Znáte z okolí Vašeho bydliště balanční desku?

Balanční desku znalo 9 % oslovených, a sice z místa: Šumperk, Olomouc – Smetanovy sady. Dalších 91 % oslovených z celkového počtu 89 respondentů neznalo tento prvek.

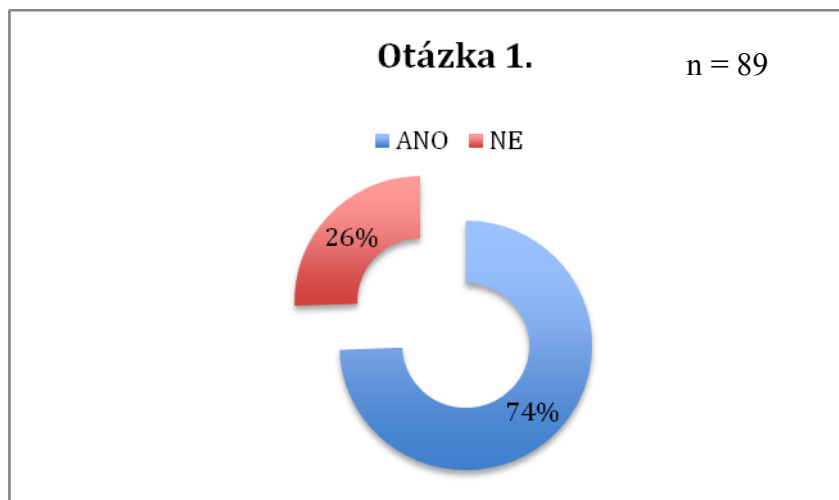
Obrázek č. 42. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem?

K otázce, který prvek ze tří uvedených by lidé nejvíce upřednostnili, se 89 respondentů vyjádřilo následovně: 1. posilovací stroj na horní polovinu těla 50 %, 2. dopravníkový pás na posilování horních končetin 33 %, 3. balační deska 17 %.

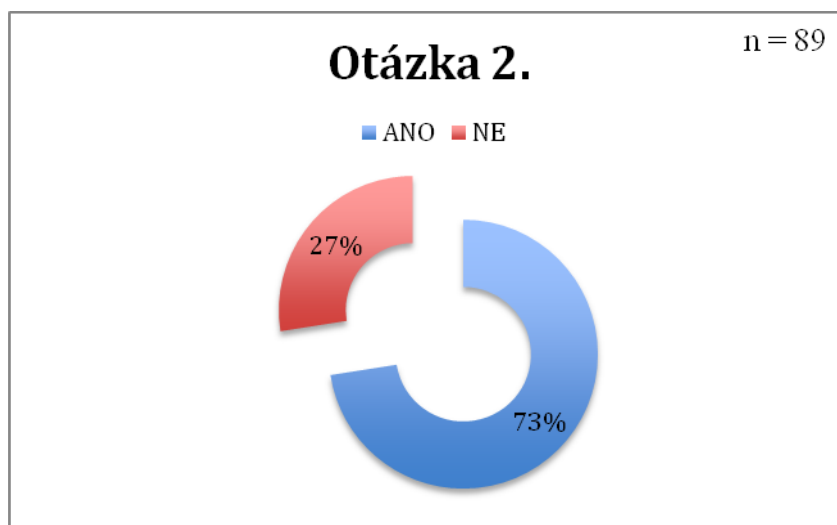
IV. Názor osob bez zdravotního postižení i se zdravotním postižením na bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením.

Obrázek č. 43. Využívali byste prvky bezbariérového hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky v Olomouci?

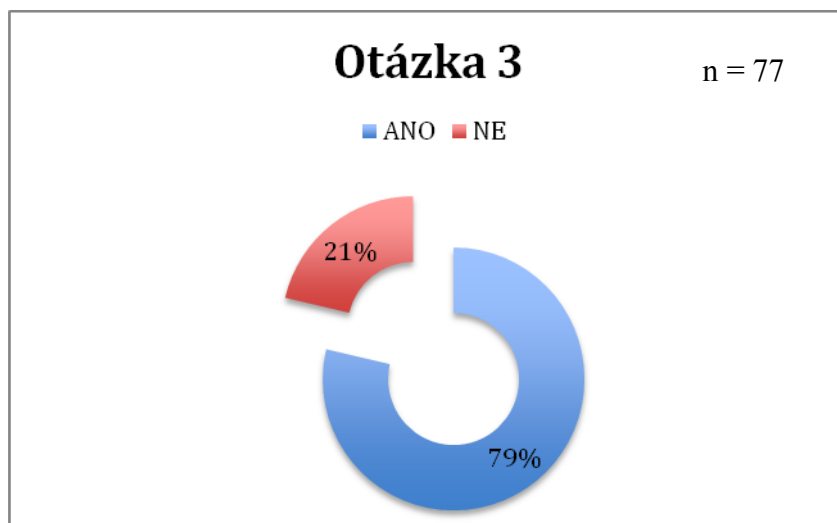
Na otázku, zda by lidé využívali prvky ve svém volném čase, odpovědělo z celkového počtu 89 respondentů 26 % Ne a 74 % Ano. Využívání zdůvodnili nejčastěji aktivním trávením volného času, zájem poznat nové prvky.

Obrázek č. 44. Využívali byste prvky na naučných hřištích, jako je Centrum Semafor Olomouc?

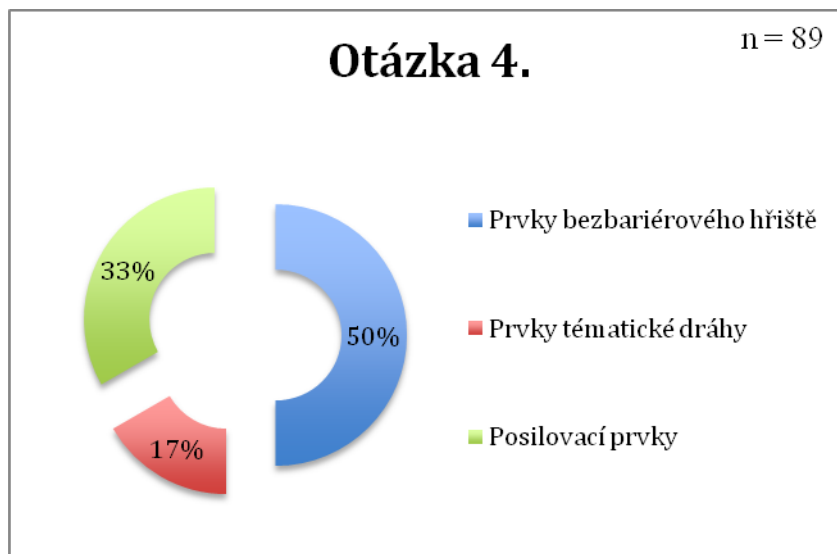
Z 89 respondentů odpovědělo 73 %, že by prvky na naučných hřištích, jako je Centrum Semafor v Olomouci, využívalo. 27 % odpovědělo, že ne.

Obrázek č. 45. I přesto, že nejste uživatelem vozíku, měli byste zájem si vyzkoušet manipulaci na mechanickém vozíku pro vlastní zkušenost?

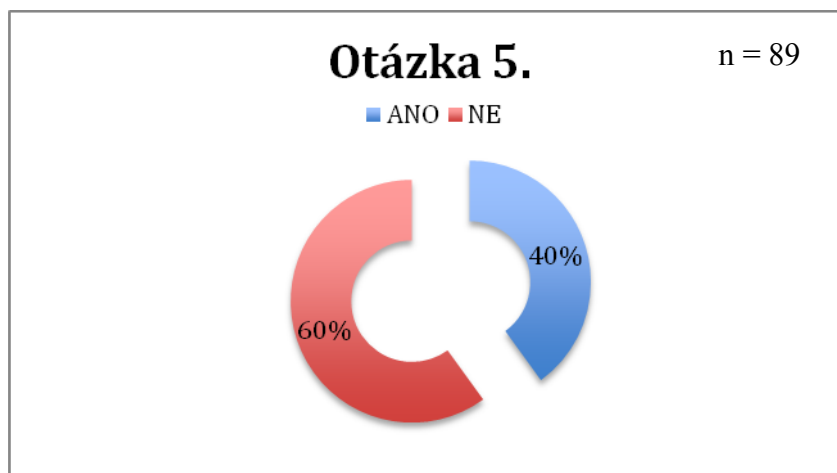
Ze 77 respondentů odpovědělo 79 %, že by si rádi jízdu s mechanickým vozíkem na tematické dráze pro vlastní zkušenost vyzkoušeli, a 21 % odpovědělo, že nemají zájem o tuto zkušenost.

Obrázek č. 46. Který prvek byste více preferovali? (seřadte čísla nejpreferovanější 1 – 3 nejméně preferovaný).

Z 89 respondentů by preferovalo 50 % bezbariérové herní hřiště, 33 % bezbariérové posilovací prvky a 17 % prvky tematické dráhy pro vozík.

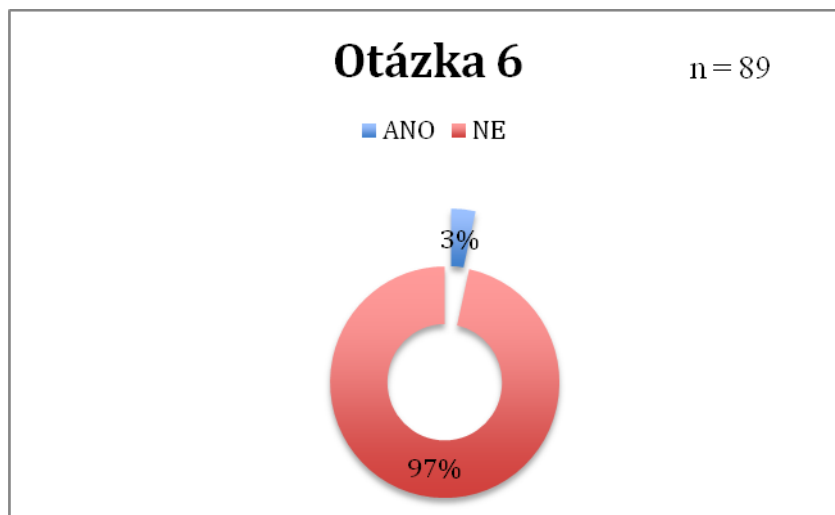
Obrázek č. 47. Využívá Vaše dítě nebo Vy nějaká veřejná hřiště ve Vašem okolí? (V případě, že ano, napište které).

Na otázku, zda respondenti využívají veřejná hřiště ve svém okolí, odpovědělo 60 % z celkového počtu 89 respondentů Ne a 40 % Ano. Pokud využívají, uvedli tato

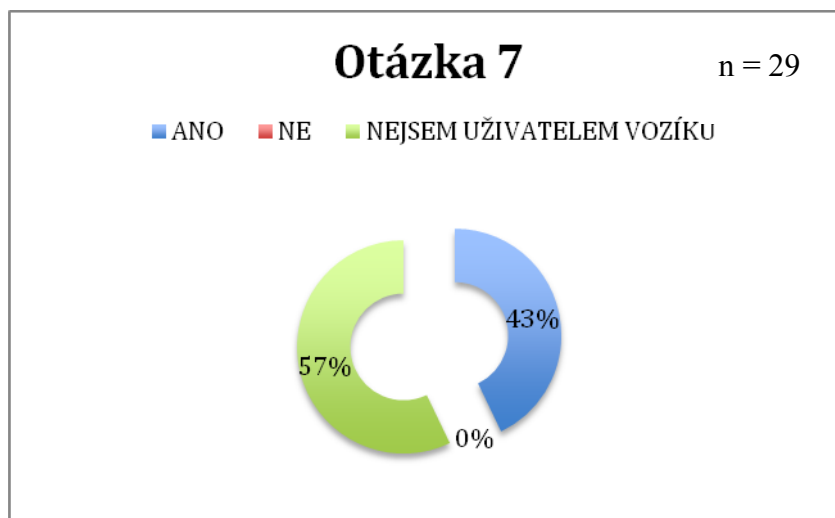
místa: Olomouc – Smetanovy sady, park Malého prince, Bezručovy sady, Flora, Sluňákov, Čechovy sady, Hejčín, Heyrovského, Slavonín, Credo, DDM 17. listopadu, ZŠ Svatoplukova, ZŠ Demlova, Hraniční, dále Šumperk, Otrokovice, Přerov, Skrbeň, Droždín, Svatý Kopeček, Dolany.

Obrázek č. 48. Znáte nějaké hřiště přizpůsobené pro osoby se zdravotním postižením? (V případě, že ano, napište které).

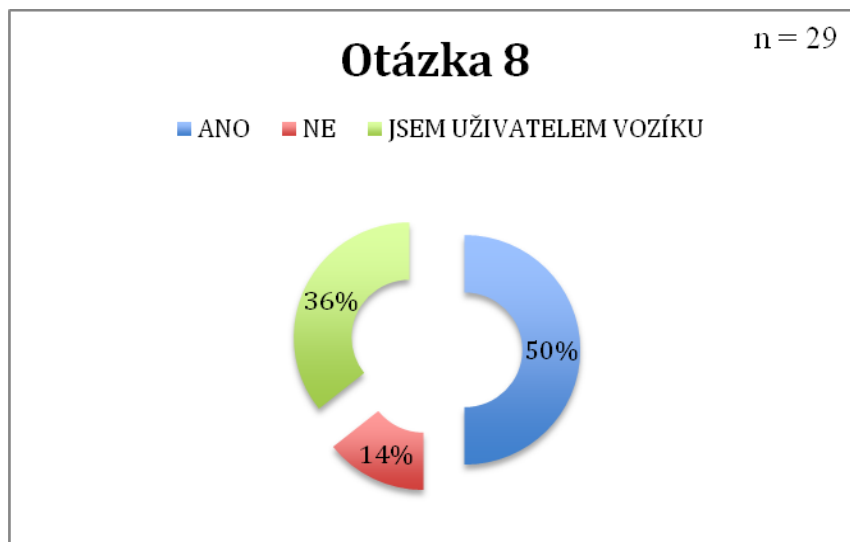
Z 89 respondentů 97 % uvedlo, že neznají hřiště přizpůsobené pro osoby se zdravotním postižením. 3 % znají z místa Klimkovice.

Obrázek č. 49. Pokud jste uživatel vozíku, využíval byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky?

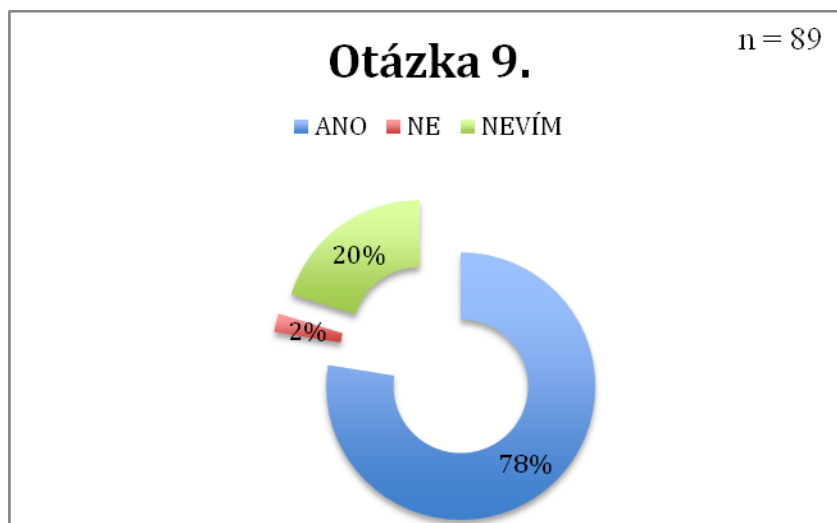
U dotazování osob užívajících vozík uvedlo 100 % z 12 oslovených, že by využívali upravené hřiště pro vozík.

Obrázek č. 50. Pokud jste osoba s jiným zdravotním postižením, využíval byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky?

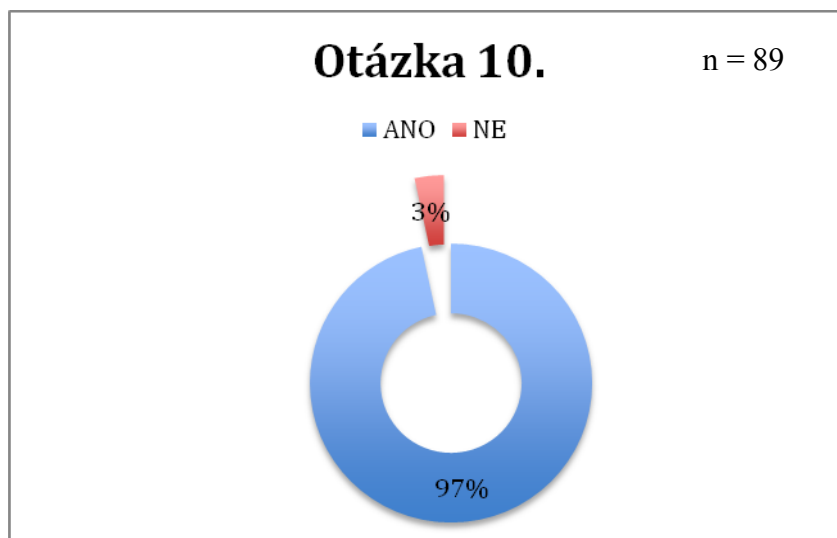
Z celkového počtu 17 respondentů se zdravotním postižením odpovědělo 67 %, že by využívali tyto prvky, i když nejsou uživatelem vozíku, ale rádi by si vyzkoušeli jízdu na vozíku. A 23 % respondentů neprojevovalo zájem o tuto možnost.

Obrázek č. 51. Zvýšily by tyto prvky povědomí o Olomouci jako městu bez bariér?

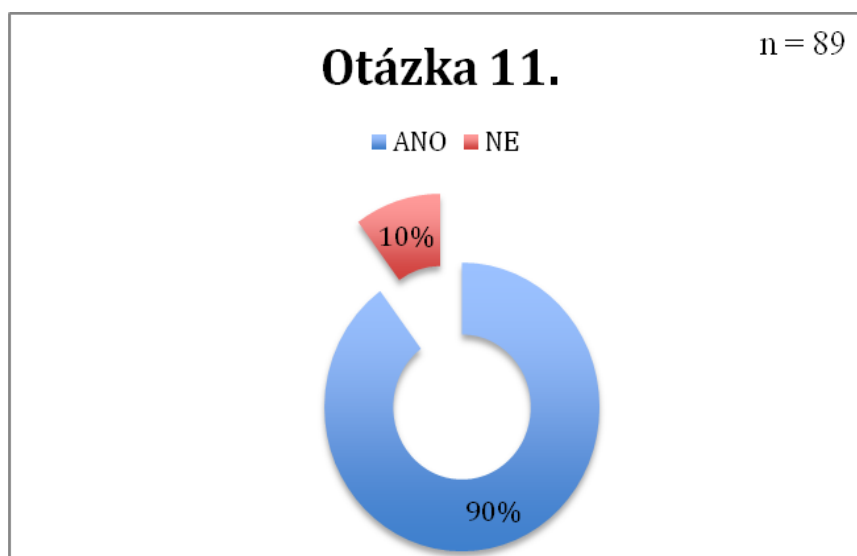
Z 89 respondentů si 78 % myslí, že by prvky přinesly větší povědomí o městu Olomouc jako městu bez bariér, 20 % odpovědělo Nevím a 2 % nesouhlasí.

Obrázek č. 52. Má význam stavět bezbariérové hřiště pro osoby se zdravotním postižením ?

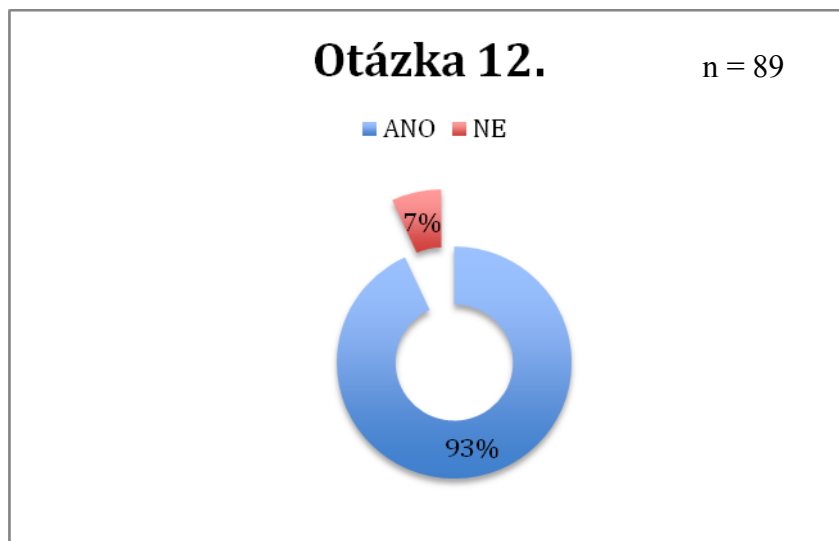
U otázky číslo 10, jestli má význam stavět herní bezbariérové hřiště pro osoby se zdravotním postižením, 97 % souhlasilo a 3 % nesouhlasila s realizací, a sice z celkového počtu 89 respondentů.

Obrázek č. 53. Má význam stavět tematickou dráhu pro osoby se zdravotním postižením?

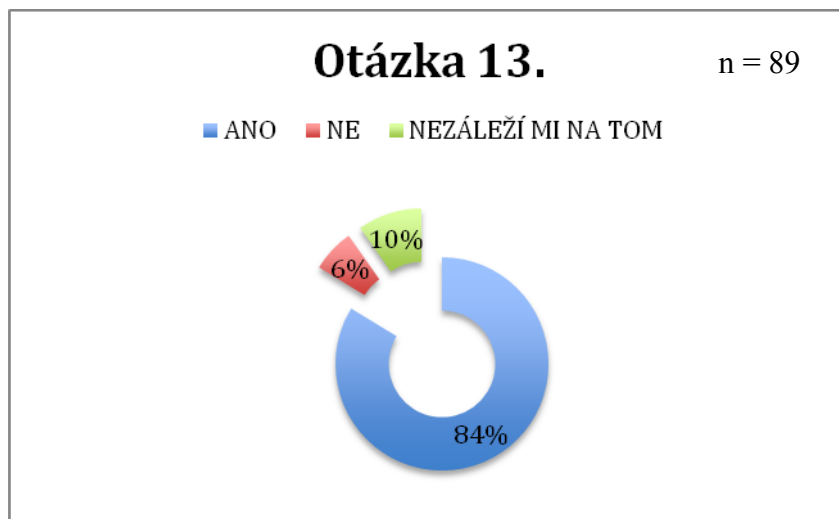
U otázky číslo 11, zda má význam stavět tematickou dráhu pro osoby se zdravotním postižením, 90 % souhlasilo a 10 % nesouhlasilo s realizací, a sice z celkového počtu 89 respondentů.

Obrázek č. 54. Má význam stavět posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením ?

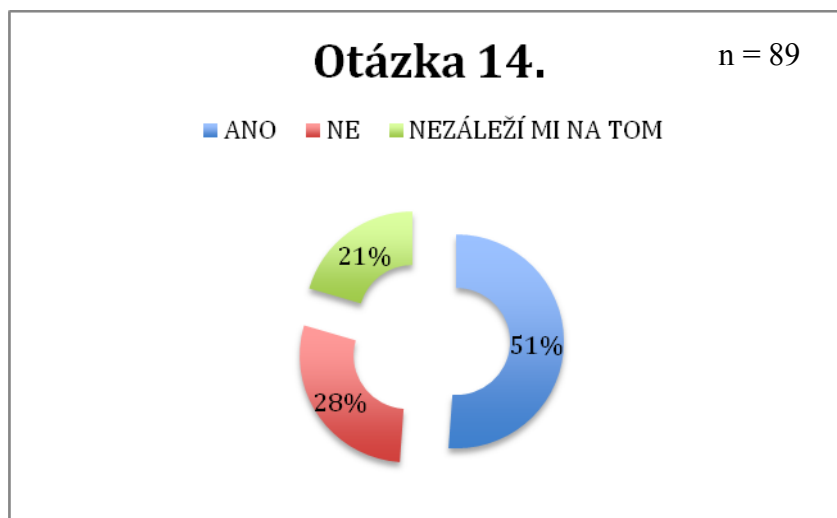
U otázky číslo 12, jestli má význam stavět posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením, 93 % souhlasilo a 7 % nesouhlasilo s realizací, a sice z celkového počtu 89 respondentů.

Obrázek č. 55. Chtěli byste, aby prvky byly zakomponovány mezi veřejná hřiště v Olomouci?

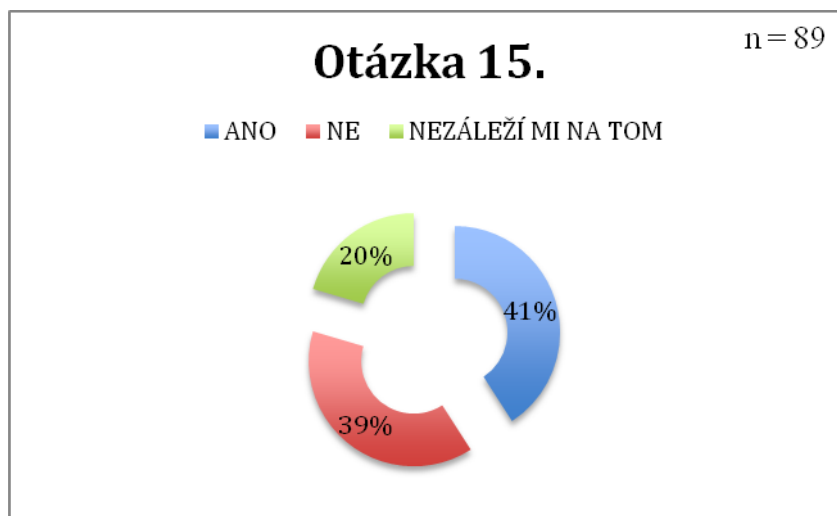
Z 89 respondentů 84 % preferovalo, aby prvky byly zakomponovány do veřejných hřišť v Olomouci. 10 % uvedlo, že jim na tom nezáleží, a 6 % nesouhlasilo se zakomponováním prvků.

Obrázek č. 56. Preferovali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky postavené na jednom místě?

Z 89 respondentů 51 % preferovalo, aby prvky herní, posilovací a tematické dráhy byly postaveny na jednom místě mimo doposud postavené hřiště v Olomouci. 28 % nesouhlasilo a 21 % uvedlo, že jim na tom nezáleží.

Obrázek č. 57. Preferovali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky postavené na různých místech zvlášť?

U otázky 15 41 % z celkového počtu 89 respondentů uvedlo, že by preferovali prvky postavené zvlášť na různých místech, 39 % nesouhlasilo a 20 % na tom nezáleží.

Otázka č. 16. Co byste na bezbariérovém hřišti, tematické dráze nebo u posilovacích prvků nechtěli?

Tabulka 3

Odpovědi, co by respondenti na hřišti nechtěli.

Č.	Předmět	Počet odpovědí
1.	Odpadky	8x
2.	Zvířata	6x
3.	Rušná cesta	6x
4.	Špatná dostupnost	5x
5.	Vandalismus	4x
6.	Nekvalitní materiál	3x
7.	Bezdomovce	2x
8.	Nezpevněný povrch	2x
9.	Omezená otevírací doba	1x
10.	Kouř	1x

Otázka č. 17 Co by Vás potěšilo a namotivovalo, aby jste chodili na bezbariérové hřiště, tematickou dráhu nebo posilovací prvky ?

Tabulka 4

Odpovědi co by respondenti na hřišti chtěli.

Č.	Předmět	Počet odpovědí	Č.	Předmět	Počet odpovědí
1.	Originální prvky	10x	11.	Kulturní akce	2x
2.	Socializace	9x	12.	Sportovní akce	2x
3.	Klidné prostředí	8x	13.	Osobní asistence	2x
4.	Občerstvení	7x	14.	Posilovací prvky	2x
5.	Přístupnost	7x	15.	Houpačka	1x
6.	Toalety	5x	16.	Vlastní děti	1x
7.	Bezpečnost	5x	17.	Čisté prostředí	1x
8.	Zeleň	4x	18.	Kvalitní prvky	1x
9.	Doprava MHD	3x	19.	Pomoc ZdP	1x
10.	Kvalitní prvky	3x	20.	Zdraví	1x

5.3 Vyhodnocení rozhovoru – firmy

Firma č. 1

1. Identifikace respondenta

- Název firmy: Hřiště hrou, s. r. o.
- Kolik let působíte na trhu? *Jako Hřiště hrou asi 2 roky, ale všichni, co jsou nyní v Hřišti hrou, pracovali dříve v Tomových parcích. Zakladatelé Tomových parků Ing. Tomáš Tomsa a Jan Zakouřil byli o firmu Tomovy parky okradeni, a tak pan Tomsa začal znovu s Hřištěm hrou. Tomovy parky jsou na trhu cca 13–14 let, takže náš tým se zabývá výrobou dětských hřišť cca 13–14 let.*

2. Názor na problematiku bezbariérového hřiště

- Jak dlouho se Vaše firma zabývá bezbariérovými hřišti pro osoby se zdravotním postižením? *Cca 3 roky. Stálo nás to zatím dost času a peněz na vývoji, bohužel vyrobeno nebylo nic. Stále ale pevně věříme, že se to vyrábět bude.*
- Důvod, proč se zabýváte bezbariérovými hřišti pro osoby se zdravotním postižením? *Byl to logický krok, protože chceme, aby naše hřiště sloužila všem dětem. Je to naše práce, ale chceme ji dělat dobře, což znamená nezapomínat na nikoho.*
- Je výstavba bezbariérových hřišť podpořena legislativou (například při výstavbě parkovacích míst musí být vždy 5 % míst pro osoby se zdravotním postižením)? *Zatím ne, z vlastní zkušenosti vím, že například v Brazílii, když se staví nové hřiště ve škole, tak tam musí být alespoň jeden herní prvek pro děti na vozíku.*
- Znají investoři v ČR možnosti bezbariérových hřišť pro osoby se zdravotním postižením? Mají představu, jaký je obsah těchto hřišť? *Snažíme se o tom mluvit, snažíme se to nabízet, ale zatím bez větších úspěchů.*
- Jaké faktory nejčastěji ovlivní výstavbu bezbariérového hřiště (bezpečnost, obavy z neznámého, legislativa, finance...)? *Vždycky finance. Nic jiného. Což je smutné.*
- Jsou prvky pro osoby se zdravotním postižením méně nebo více finančně náročné oproti standardním prvkům na dětských hřištích? *Cena je většinou vyšší, ale to je proto, že jsou náročnější na výrobu a je většinou použito více dřeva. Tabulkově to vychází stejně jako ostatní herní prvky (dřevo + výrobní hodiny). Poměr cena –*

výkon je ale v podstatě nižší, protože si na všech těchto prvcích můžou hrát jak děti na vozíku, tak děti bez pohybových omezení.

- *Kde nejčastěji stavíte tato hřiště: soukromé pozemky (speciální školy, běžné školy, zábavní parky), nebo veřejné prostranství? Jak už jsem Vám říkal do telefonu, zatím se nic nepostavilo, ale stavět bychom to chtěli všude.*
- *O jaké prvky bezbariérového hřiště pro osoby se zdravotním postižením je největší zájem a proč? Zatím není.*
- *Máte zpětnou vazbu, jak hodnotí veřejnost tyto atypické projekty? Všem se to líbí, chválí nás za to a to je ten jediný důvod, proč se nevzdáváme a pokračujeme ve vývoji. Snažíme se vymyslet něco i pro děti se zrakovými postiženími atd. atd.*

Firma č. 2

1. Identifikace respondenta

- *Název firmy: Project Outdoor, s. r. o., Na Střelnici 48, 772 00 Olomouc, Česká republika.*
- *Kolik let působíte na trhu: 16 let*

2. Názor na problematiku bezbariérového hřiště

- *Jak dlouho se Vaše firma zabývá bezbariérovými hřišti pro osoby se zdravotním postižením? Od 1. 6. 2016, cca 6 měsíců.*
- *Důvod, proč se zabýváte bezbariérovými hřišti pro osoby se zdravotním postižením?*
Mezera na trhu, vytvoření inkluzivního prostředí, rozšíření portfolia firmy, vytvoření nových prvků pro města, obce, vesnice, soukromé subjekty.
- *Je výstavba bezbariérových hřišť podpořena legislativou (například při výstavbě parkovacích míst musí být vždy 5 % míst pro osoby se zdravotním postižením)? V České republice nevím o ničem, co by bylo takto ošetřeno legislativou.*
- *Znají investoři v ČR možnosti bezbariérových hřišť pro osoby se zdravotním postižením? Mají představu, jaký je obsah těchto hřišť? Investoři nemají představu o konkrétních bezbariérových prvcích.*

- Jaké faktory nejčastěji ovlivní výstavbu bezbariérového hřiště (bezpečnost, obavy z neznámého, legislativa, finance...)? *1) Finance – a) soukromý sektor, b) veřejný sektor – dotace, finanční nevratnost investice, 2) Územní plánování.*
- Jsou prvky pro osoby se zdravotním postižením méně nebo více finančně náročné oproti standardním prvkům na dětských hřištích? *Jednotlivé prvky jsou dražší v řádech desítek procent. Celé bezbariérové sestavy jsou dražší i ve stovkách procent. Ceny se vztahují k běžným herním prvkům. Důvod je malá dostupnost na objednávku a speciálně upravené dopadové i příjezdové plochy.*
- Kde nejčastěji stavíte tyto hřiště: soukromé pozemky (speciální školy, běžné školy, zábavní parky), nebo veřejné prostranství? *Veřejný sektor – města a vesnice.*
- O jaké prvky bezbariérového hřiště pro osoby se zdravotním postižením je největší zájem a proč? *Levnější varianty, jako je kolotoč, houpačka. Důvod – cena, jednoduchost instalace.*
- Máte zpětnou vazbu, jak hodnotí veřejnost tyto atypické projekty? *Z pohledu investorů – bezpečné, bezproblémové prvky. Z pohledu konečných klientů – překvapenost existencí těchto prvků, pozitivní uvítání prvků.*

6 Diskuze

Ze zahraničních studií vyplývá potřeba realizace bezbariérových hřišť pro osoby se zdravotním postižením stejně kvalitně jako pro intaktní populaci. Podle Rahima (2005) by se měl projektovat prostor pro rekreaci, vzdělávání a práci s použitím bezbariérové architektury. Podle švédských autorů Wennbergra a jeho kolektivu (2010) má vliv na spokojenost obyvatel užívajících vozík a seniorů přístupnost venkovního prostředí.

Po analýze dokumentů zabývajících se bezbariérovými hřišti s podobným obsahem se ukázalo, že projekty podobného typu ve městě Olomouc chybějí. Proto je důležité vzít na vědomí tyto nedostatky související s kvalitou nabízených volnočasových aktivit pro obyvatele města Olomouc.

V oblasti bezbariérových hřišť chybějí zdroje na vědecké úrovni, které by dokládaly možnou využitelnost v praxi. Proto nelze porovnat výsledky s jinými, které by mohly potvrdit nebo vyvrátit skutečnost o situaci s bezbariérovými hřišti. Na základě dostupných zdrojů zjišťujeme, že bezbariérová hřiště nejsou legislativně ošetřena tak, aby obce a města měla povinnost tyto prvky stavět v určitém počtu v poměru k počtu obyvatel se zdravotním postižením užívajícím vozík. Z příkladů dobré praxe známe, že z 20 parkovacích míst musejí být 2 místa vyhrazená pro osoby se zdravotním postižením. Proč by podobný systém nemohl být u veřejných hřišť?

Průzkum ukázal velkou mezeru ve znalosti představených prvků v anketě. Respondenti byli překvapeni, že tento typ prvků existuje a nejsou doposud postaveny. Důvod, proč respondenti prvky neznali, byl ten, že prvky nejsou postaveny.

Pozitivistický pohled na realizace bezbariérového hřiště souvisí hlavně s kladným vztahem k pohybové aktivitě a zdravému životnímu stylu. Vnímají, že i osoby se zdravotním postižením potřebují trávit volný čas aktivně, nejlépe v intaktní populaci. V opačném případě si uvědomují, že osob se zdravotním postižením není tolik, aby bylo stejné množství bezbariérových prvků jako pro osoby bez zdravotního postižení.

Proto autor uvádí variantu místa, kde by byla možnost vyzkoušení si jízdy na vozíku na tematické dráze, aby mohli získat vhled do každodenních překážek osob se zdravotním postižením užívajících vozík.

V případě úspěšné realizace projektu dotazovaní nejvíce preferovali herní prvky pro osoby se zdravotním postižením, dále potom posilovací prvky a za nepotřebné označili tematickou dráhu pro vozík. Autor odůvodňuje nezájem o tematickou dráhu neznalostí možné využitelnosti dráhy k nácvičku mobility nebo k soutěžím na vozíku. Nejvíce by respondenti na hřištích uvítali právě originální prvky, které zatím ve městě Olomouc a jeho okolí chybějí. Dále uváděli možnost občerstvení, toalety, hřiště v klidném prostředí, bezpečnost zajistit kamerovým systémem či plotem. Nechtějí na hřišti odpadky, zvířata, rušnou cestu v blízkosti, bezdomovce a vandalismem poničené prvky.

Jak to že v okolních zemích, jako je Polsko, Německo a Rakousko, jsou prvky dostupné, a v České republice chybějí i přes to, že firmy tuto možnost nabízejí? Z pohledu firem je největší překážkou a důvodem, proč je o prvky minimální zájem, neznalost investorů a vyšší finanční náklady oproti běžným prvkům na hřištích. Firmy se vyjadřily, že je důležité stavět zajímavá hřiště a na nikoho nezapomínat! Jedna z oslovených firem nabízí pro osoby se zdravotním postižením originální prvky hřišť, ale z důvodu malého zájmu investorů nemohla prvky zatím zrealizovat. Z historického pohledu je větší zájem firem o výrobu nejrůznějších kompenzačních a sportovních pomůcek ke zkvalitnění života osob se zdravotním postižením.

Průzkum prokazuje mezeru v nabízeném portfoliu služeb města Olomouc pro osoby se zdravotním postižením. V kontextu bylo osloveno město Olomouc, které projevilo zájem o této problematice diskutovat, a je možné, že se v blízké době dočkáme výstavby prvků pro bezbariérové hřiště. Bezbariérové prvky mohou být přínosem v rámci inkluzivního přístupu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, proto může být i jedna z možností začít realizovat bezbariérové prvky do školních hřišť.

7 Závěr

V práci bylo dosaženo všech předem zvolených cílů. Mezi cíle patřily tyto body:

1. Na základě analýzy vybrat vhodné bezbariérové prvky pro využití jako součást veřejných hřišť.
2. Zjištění zájmu veřejných subjektů o výstavbu bezbariérových hřišť.

Limitem studie je fakt, že ze 150 kusů rozdaných dotazníků se podařilo získat 89 kusů relevantních pro diplomovou práci.

Vytyčili jsme si sedm výzkumných otázek:

1. Proč se oslovené firmy zabývají problematikou bezbariérových veřejných hřišť?

Na otázku, proč se firmy zabývají bezbariérovými hřišti, jako hlavní důvod uvedly rozšíření portfolia a být o krok napřed před konkurencí. Také zdůraznily, že by se při stavbách veřejných hřišť nemělo na nikoho zapomínat.

2. Jaké prvky firmy nejvíce využívají při výstavbě hřišť?

Mezi nejčastěji stavěné prvky firmy uvedly houpačku a kolotoč pro vozík, což úplně nekoresponduje s požadavky uživatelů.

3. Znají respondenti vybrané prvky bezbariérového veřejného hřiště?

Jako překvapující výsledek lze uvést, že respondenti neznají představené herní a posilovací prvky nebo tematickou dráhu pro vozík.

4. Jaký je zájem respondentů o představené bezbariérové veřejné hřiště?

V anketě respondenti uvedli zájem o využívání představených prvků, a to osoby užívající vozík nebo osoby bez vozíku za předpokladu, že by si mohli vozík v místě hřiště půjčit a vyzkoušet si s ním manipulovat.

5. Jaké prvky by respondenti rádi uvítali na bezbariérovém veřejném hřišti?

Respondenti preferovali na prvním místě houpačku, dále venkovní trampolínu nebo vahadlovou houpačku. U posilovacích prvků nejčastěji uváděli stroj na posilování horní poloviny těla, v tematické dráze by raději využívali nezpevněný povrch než nepravidelnou nerovnost a padací rampu.

6. Jaké prvky by respondenty odradily od využívání hřiště?

Respondenti by si nepřáli na hřištích nekvalitní, poruchové a nebezpečné prvky, které by mohly poranit uživatele.

7. Jak může vypadat nejvhodnější návrh bezbariérového veřejného hřiště?

Na nejzásadnější otázku k výzkumu, jak by si lidé představovali ideální hřiště, odpověděli následovně: Mimo výše preferované prvky také uvedli, že by upřednostnili zakomponování nových bezbariérových prvků do již existujících hřišť. V souvislosti se zvolenými prvky pro osoby na vozíku se musejí upravit přístupové cesty. Tímto krokem by se podpořila nejen pohybová aktivita osob se zdravotním postižením, ale i socializace mezi vrstevníky a jejich psychická pohoda.

Jako doporučení pro praxi autor doporučuje uvést ve vyhlášce č. 398/2009 o bezbariérových stavbách požadavek, který by při výstavbě veřejných hřišť kladl povinnost začlenit minimálně 1 až 2 bezbariérové prvky. A v této souvislosti nezapomínat na vhodné přístupové cesty k bezbariérovým prvkům (zpevněný povrch, nájezdové rampy, madla) pro osoby užívající vozík, dále reflexní prvky, vodící linie, Braillovo písmo pro osoby se zrakovým postižením.

Souhrn

Záměrem práce bylo zjištění poptávky potenciálních uživatelů bezbariérového veřejného hřiště v Olomouci vhodného pro osoby se zdravotním postižením. Zdravotně postiženými osobami máme na mysli osoby s tělesným, mentálním, zrakovým a sluchovým postižením. V tomto kontextu je nezbytné zkvalitnění volnočasových aktivit za účelem vytvoření pozitivního návyku k pohybové aktivitě ve společnosti a zamezení vzniku nepřenositelných populačních chorob, jako jsou diabetes mellitus II. typu, osteoporóza, kardiovaskulární onemocnění a jiné. Tímto krokem se zkvalitní životní styl lidí a ušetří se na léčebných výlohách státu.

V celkovém hodnocení jsou shrnuty zkušenosti, myšlenky a názory účastníků výzkumu. Provedený výzkum byl zaměřený na zjištění poptávky potenciálních uživatelů bezbariérového veřejného hřiště v Olomouci vhodného pro osoby se zdravotním postižením. Výzkum byl proveden v Olomouci u osob se zdravotním postižením a osob bez zdravotního postižení na předem domluvených místech. V rámci výzkumu se vyjádřily dvě firmy zabývající se stavbou bezbariérových hřišť v praxi. Vzorek získaných informací od respondentů pomocí anket čítá dohromady 89 ze 150 rozdaných kusů.

Za nejzajímavější zjištění diplomové práce lze považovat skutečnost absence bezbariérových hřišť pro osoby se zdravotním postižením. Hřiště chybějí i přes to, že české firmy tyto produkty nabízejí včetně instalace do hřišť. Podle odpovědí respondentů by bylo vhodné postavit bezbariérové prvky na hřištích v místech: Smetanovy sady, park Malého prince, Bezručovy sady nebo Čechovy sady.

V rámci praxe se musí zajistit komerční organizace, cílové skupiny lidí, které by hřiště využívaly v jeho plném rozsahu. Zajistit finanční zdroje, partnery a propagátory projektu, odborníky ke spravování a údržbě veřejného hřiště. V oblasti využitelnosti a udržitelnosti poskytnout strategický plán projektu bezbariérového veřejného hřiště partnerským obcím, regionům nebo cizím státům a vytvořit síť tematických hřišť.

V průběhu zpracovávání diplomové práce bylo se záměrem osloveno statutární město Olomouc, které tuto výzvu přijalo a projednává možné varianty realizace.

Podle výsledku lze konstatovat, že Česká republika je s realizací bezbariérových hřišť pro osoby se zdravotním postižením na pomyslném startu.

Summary

The aim of the thesis is to determine the claim of potential users of a barrier-free public playground in the Olomouc city, suitable for people with disabilities. Examples of disabled people includes the following: physical, mental, visual and deaf impairment. In this context, the improvement of leisure time activities is related to the intention to create a positive attitude with the physical activity in society and to prevent the transmission of non-transferable population diseases such as diabetes mellitus II. type, osteoporosis, cardiovascular disease and others. This step will improve the lifestyle of those with disabilities or without disabilities and saves them money in medical expenses.

In the case of an overall assessment, the experiences, ideas and opinions of participants and research firms are summarized. This research was focused on finding the claim of potential users of barrier-free public playground in Olomouc city suitable for people with disabilities. The research was conducted in Olomouc city for people with disabilities and people without disabilities at arranged places. Two companies involved in the construction of barrier-free playgrounds in practice expressed their opinion. The sample of information from respondents was retrieved using 89 questionnaires out of a total of 150 distributed.

The most interesting findings of the thesis that should be taken into consideration, is the reality of a lack of barrier-free playgrounds for people with disabilities. The course is missing over the reality that Czech companies offer these products, including installation in playgrounds. According to the respondents' answers, it would be useful to build barrier-free elements on the playgrounds at the following places: Smetanovy sady, playground Malého prince, Bezručovy sady or Čechovy sady.

There needs to be a greater awareness through promotion, for barrier-free playgrounds, to address the needs of people with disability who would use the place to their fullest extent, which must be identified. It's necessary to provide financial resources, project partners and promoters, experts to manage and maintain a playground, which will improve of usability and sustainability, to provide

a strategic plan for a barrier-free playground for partner municipalities, regions or foreign countries and create a network of barrier-free playgrounds.

During the preparation of the thesis, the intention was addressed to the statutory city of Olomouc, which accepted this challenge and discusses possible options for implementation for the future.

Results us show, that the Czech Republic is at the start with the building of barrier-free playgrounds for people with disabilities.

Referenční seznam

- Arnhold, A. (2015). Able act and a legislative agenda for the 114th congress. *Palaestra*, 29(2), 14.
- Auxter, D. Pyfer, J., & Huettig, C. (2005). *Principles end methods of adapted physical education and recreation*. New York: McGraw-Hill.
- Blahutková, M., Klenková, J., & Zichová, D. (2005). *Psychomotorické hry pro děti s poruchami pozornosti a pro hyperaktivní děti*. Brno: Masarykova Univerzita v Brně Pedagogické fakulta.
- Blahutková, M., Řehulka, E., & Dvořáková, Š. (2005). *Pohyb a duševní zdraví*. Brno: Paido.
- Cavill, N., Kahlmeier, S., & Racioppi, F. (2006). *Physical activity and health in Europe: Evidence for action: Denmark*. World health organization – Europe.
- Čačka, O. (2000). *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno: Masarykova univerzita.
- Dohnal, T. (2002). *Koncepce a metodika systému komunální rekreace na úrovni obce*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Dohnal, T., Hanuš, R., Kratochvíl, J., & Ryšková, H. (1997). *Rekreace a současný člověk: (několik poznámek k organizaci a řízení rekreace v současné společnosti)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Dohnal, T., Čihovský, J., Hobza, V., Kotíková, H. & Skoumal, J. (2003). Význam a role komunální rekreace v dnešní společnosti. *Tělesná kultura*, 28(2), 70 – 79.
- Dohnal, T., Hobza, V., Šlachta, R., Skoumal, J., Hamřík, Z., Kalman, M., Pavelka, J., Novotný, J., & Voříšek, P. (2007). *Vybrané kapitoly z komunální rekreace*: Olomouc. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Doležalová, J. (2010). *Rozvoj grafomotoriky v projektech*. Praha: Portál.
- Flemer, L. (2009). *Prostorové podmínky pro podporu aktivního životního stylu současné populace*. Praha: Karolinium.
- Fromel, K., & Mitáš, J. (2013). *Pohybová aktivita české dospělé populace v kontextu podmínek prostředí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Giddens, A. (2013). *Sociologie*. Praha: Argo.
- Hanuš, R., & Hrkal, J. (1998). *Zlatý fond her II*. Praha: Portál.

- Hanuš, R., & Chytilová, L. (2009). *Zážitkově pedagogické učení*. Praha: Grada.
- Hodaň, B., & Dohnal, T. (2008). *Rekreologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hodgkinson, M. N., & Cervantes, C. (2012). Morgan's wonderland: inklusive recreation and leisure facilities for individuals with disabilities. *Palaestra*, 26(2), 23 – 27.
- Horáková, E. (2008). *Hra jako prostředek socializace dítěte*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Hrouda, T. (2004). *Fenomén sportu v životní dráze člověka s tělesným postižením*. Disertační práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Ješina, O. (2014). Kinantropoterapie – Realita nebo výmysl?. In T. Vyhlídal & K. Holická (Eds.), *Pohybové aktivity v dětské onkologii* (pp. 30–31). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Ješina, O., Hamřík, Z., Bartoňová, R., Janečka, Z., Kalman, M., Kučera, M., Panská, S., Rybová, L., & Vyhlídal, T. (2012). *Podpora aplikovaných pohybových aktivit v kontextu volného času*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kočí, D. (2014). *Návrh bezbarérové základní školy Buttulova v Chotěboři (z pohledu vozíčkáře)*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, Olomouc.
- Komenda, S. (2003). Anatomie hry. In Hanuš R. (Ed.), *Fenomén hry – teoretické a metodické příspěvky k tématu hry* (pp. 27 – 29). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouc, Fakulta tělesné kultury.
- Komeščík, B. (2006). *Kinantropologie – antropomotorika – metodologie*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kozlíková, V. (2008). *Význam a smysl hry v životě člověka (dětí a mládeže od 6 – 15 let)*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Křivohlavý, J. (2009). *Psychologie zdraví*. Praha: Portál.
- Kudláček, M., et al. (2007). *Aplikované pohybové aktivity pro osoby s tělesným postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kudláček, M., et al. (2013). *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kudláček, M., & Ješina, O. (2013). *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

- Lbarra, D. A., & Driver, S. (2013). The role of self-efficacy in physical activity participation for persons with disabilities. *Palaestra*. 27(4). 31-36.
- Matula, V. (2012). *Názor rodičů dětí na obsah a vybavenost dětských hřišť v obci Nové Bránice*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Mertin, V., & Gilletnová, I. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál.
- Millarová, S. (1978). *Psychologie hry*. Praha: Panorama.
- Ministerstvo pro místní rozvoj. (2009). *Vyhláška 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb*.
- Ministerstvo pro místní rozvoj. (2012). *Zákon 350/2012, kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony*.
- Mišurcová, V., Fišer, J., & Fixl, V. (1989). *Hra a hračka v životě dítěte*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Míková, K. (2013). *Analýza stavu vybavení a umístění dětských hřišť v Lanškrouně*. Diplomová práce: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Neuman, J., Brtník, J., Ďoubalík, P., Šafránek, J., Vomáčko, L., & Vomáčková, S. (2000). *Turistika a sporty v přírodě*. Praha: Portál
- Němec, J. (2004). *S hrou na cestě za tvořivostí*. Praha: Paido.
- Novosad, L. (2009). *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. Praha: Portál.
- Pávková, J., Hájek, B., Hofbauer, B., Hrdličková, V., & Pavlíková, A. (2002). *Pedagogika volného času*. Praha: Portál.
- Pávková, J. (1999). *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál.
- Pernica, A. (2008). *Hra: hra jako sociokulturní univerzálie a hra jako genus proximum dramatické kultury*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně.
- Portmannová, R. (1999). *Hry pro posílení psychické odolnosti*. Praha: Portál
- Rosický, A. (2003). Usazeniny z prožívání. In Hanuš, R. (Ed.), *Fenomén hry – teoretické a metodické příspěvky k tématu hry* (pp. 6 – 19). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouc, Fakulta tělesné kultury.

- Sherrill, C. (2005). *Adapted physical activity, recreation, and sport: Crossdisciplinary and lifespan (6th ed.)*. Boston: McGraw-Hill.
- Shivers, J., & Halper, J. (2012). *Strategic Recreation Management*. USA and Canada: Routledge.
- Singleton, J., & Darcy, S. (2015). Culture life, Disability, Inclusion and Citizenship: moving beyond leisure isolation. In Singleton, J. & Darcy, S. (Eds.), „*Cultural life*“, *disability, inclusion and citizenship: moving beyond leisure isolation* (pp. 1 -11). New York: Routledge.
- Slepičková, I. (2005). *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Nakladatelství Karolinum.
- Smith, B. (2014). Paralympics and disability sport. In. Brittain, I. & Green, S. (Eds.), *Disability sport is going back to its roots: rehabilitation of military personnel receiving sudden traumatic disabilities in the twenty first century*. (pp. 244 – 264). USA and Canada: Routledge.
- Štěrbová, D. (2014). *Pohybová aktivita v životě dětí s hluchoslepotou*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Štěpánek, L. (1963). *Hřiště našim dětem*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství.
- Tomajko, D. (1997). Hra, pohybová hra a kinantropologie. *Tělesná kultura*, 27, 5–22.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and recreation management*. USA and Canada: Routledge.
- Tyler, K., Cook, N., M., & Macdonald, M. (2014). Physical activity and children with disabilities: Viable resources available for community health professionals. *Palaestra*, 28(4). 17 – 22.
- Vašíčková, J., Neuls, F., & Kudláček, M. (2013). Kritéria dobré praxe a zlepšování infrastruktury pro volnočasovou pohybovou aktivitu v místních podmínkách – projekt IMPALA, část III. *Tělesná kultura*, 36(2), 67-95.
- Válková, H. (2012). *Teorie aplikovaných pohybových aktivit pro užití v praxi I*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Veal, J. A. (2002). *Leisure and tourism policy and planning*. (2nd ed.). New York: CABI.

- Višková, V. (2009). *Aplikovaná tělesná výchova jako pojem v kinantropologii*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Vuori, I. (2004). Physical inactivity as a disease risk and health benefits of increased physical activity. In Oja, P., Borms, J. (Eds.) *Health Enhancing Physical Activity*. (pp. 29 – 97). Oxford: Meyer & Meyer Sport Ltd., 2004.
- Vyhliđal, T., Ješina, O., Hrstková, H., Královec, J., Lauermanová, L., Rohleder, O., Štěřba, J., & Trávníková, D. (2014). *Pohybové aktivity v dětské onkologii*. Olomouc: powerprint Praha.
- Watkinson, J. (2010). *Let's play! Promoting active playgrounds*. USA: Human Kinetics.
- Watson, N. J., & Parker, A. (2015). Sports, religion and disability. In Howe, D. P. & Parker, A. (Eds.), *Disability as a path to spiritual enlightenment: an ethnographic account of the significance of religion in paralympic sport*. (pp. 123-141). London: Routledge.
- Zdařilová, R. (2012). *Bezbariérové užívání staveb – základní principy přístupnosti v městském inženýrství*. Ostrava: Technická univerzita Ostrava

Internetové zdroje

- Anonymous. (2012). *Dětských hřišť ubývá aneb co děti, mají si kde hrát?* Retrieved 21. 12. 2016 on the World Wide Web: <http://www.modernipanelak.cz/>.
- Anonymous. (2008). *Zásady provozu volných hracích ploch*. Retrieved 23. 3. 2017 from státní zdravotnický ústav (SZU) on the World Wide Web: <http://www.szu.cz/uploads/>
- Bezpečná hřiště a sportoviště. (2007). *Metodický postup k zabezpečení prevence úrazů dětí a mládeže na hřištích, sportovištích a tělocvičnách*. Retrieved 21. 12. 2016 on the World Wide Web: <http://www.overenehriste.cz/>.
- Bouffard, M., & Cavaliere, S. N. (2016). *Interdisciplinarity in Adapted Physical Activity*. *sQuest*, 68(1), 4-14. Retrieved 13. 1. 2017 from Web of science database on the World Wide Web: <http://apps.webofknowledge.com>
- Dohnal, T., Čihovský, J., Hobza, V., Kotíková, H., Skoumal, J., Škodová, M., Vandurová, M., Svoboda, J., & Hamřík, Z. (2005). *Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu ve městě Vyškově*. Olomouc: Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého, Katedra rekreologie. Retrieved 5. 11. 2016 from Koncepce sportu – analytická část - Výškov on the World Wide Web: www.vyskov-mesto.cz
- Fontaine, K. R. (2000). Physical activity improves mental health. *The Physician and Sportsmedicine*, 28(10), 83-84. Retrieved 9. 2. 2017 from Taylor & Francis Online on the World Wide Web: <http://www.tandfonline.com/>
- Houžvičková, Z., & Dupal, L. (2010). *Bezpečné provozování dětských a sportovních hřišť, sportovišť a tělocvičen*. Praha: Sdružení českých spotřebitelů. Retrieved 3. 11. 2016 on the World Wide Web: <http://www.overenehriste.cz/>
- Janíková, A., Radvanský, J., Vysoký, R., & Mayer J. (2012). The role of physical activity in patients suffering from haematological malignancies [Abstract]. *Transfúze a Hematologie Dnes*, 18(1), 31-38. Retrieved 8. 12. 2016 from Research gate database on the World Wide Web: <https://www.researchgate.net/>
- Nabors, L., Willoughby, J., Leff, S., & McMenamin, S. (2001). Promoting inclusion for young children with special needs on playgrounds. *Journal of developmental and physical disabilities*, 13(2), 179-190. Retrieved 8. 11. 2016 from Google scholar on the World Wide Web: <https://scholar.google.com/>

- Olsen, B., & Nabors, L. (2008). Playgrounds: A context for social development of preschoolers with special needs [Abstract]. *Social Issues Justice and Status*, 235-244. Retrieved 17. 4. 2015 from Web of science database on the World Wide Web: <http://apps.webofknowledge.com/>
- Pokyny EU pro pohybovou aktivitu. (2008). *Doporučená politická opatření na podporu zdraví upevňujících pohybových aktivit*. Retrieved 3. 11. 2016 from Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy on the World Wide Web: <http://www.msmt.cz/>
- Rahim, AA. (2005). Barrier free architecture, universal design, accessibility and inclusive design – are there accessible [Abstract]. *Proceedings of 2005 international conference on construction & real estate management, vols 1 and 2: challenge of innovation on construction and real estate*, 411-421. Retrieved 1. 12. 2016 from Web of science database on the World Wide Web: <http://apps.webofknowledge.com/>
- Sallis, J. F., & Patrick K. (1994). Physical activity guidelines for adolescents: Consensus statement [Abstract]. *Pediatric Exercise Science*, 6(4), 302–314. Retrieved 9. 2. 2017 from Human Kinetics Journal on the World Wide Web: <http://journals.humankinetics.com>
- Samosoniene, L., Adomaitiene, R., Kriviciute, J., Jankauskiene, K., Jurkstiene, V., & Kevelaitis, E. (2008). *Socialization of athletes with disabilities in adapted physical activity. Medicina-Lithuania*, 44(11), 877-884. Retrieved 13. 1. 2017 from Web of science database on the World Wide Web: <http://apps.webofknowledge.com>
- Schreuer, N., Sachs, D., & Rosenblum, S. (2014). Participation in leisure activities: Differences between children with and without physical disabilities. *Research in development disabilities*, 35(1), 223-233. Retrieved 17. 4. 2015 from Web of science database on the World Wide Web: <http://apps.webofknowledge.com/>
- Soltani, S. H. K., Abbas, M. Y., & Awang, M. B. (2011). Disabled children in public playgrounds: A pilot study. *Procedia – social and behavioral sciences*, 36, 670-676. Retrieved 8. 11. 2016 from Science direct on the World Wide Web: <http://www.sciencedirect.com/>
- Strohkendl, H. (2008). *Adapted physical activities and sports for the disabled. 5th International Scientific Conference on Kinesiology*, 97 – 105. Retrieved 13. 1. 2017 from Web of science database on the World Wide Web: <http://apps.webofknowledge.com>

- Talay, L., Akpınar, N., & Belkayali, N. (2010). Barriers to playground use for children with disabilities: *A case from Ankara: Turkey. African Journal of Agricultural Research*, 848-855. Retrieved 4. 5. 2016 from Google scholar on the World Wide Web: <https://scholar.google.cz/>
- Tujula, P., & Juutilainen, A. (2009). Ratsaspuisto in Helsinki, Finland a playground for everyone. *Proceedings of the institution of civil engineers – municipal engineer*, 162(2), 227-230. Retrieved 8. 11. 2016 from Web of science database on the World Wide Web: <http://apps.webofknowledge.com/>
- Wennberg, H., Hydén, Ch., & Stahl, A. (2010). Transport policy. Barrier – free outdoor environments: *Older peoples' perceptions before and after implementation of legislative directives*, 17, 464-474. Retrieved 10. 12. 2016 from Elsevier database on the World Wide Web: <http://www.journals.elsevier.com/>
- Yantzi, N. M., Young, N. L., & Mckeever, P. (2010). The suitability of school playgrounds for physically disabled children. *Children's geographies*, 8(1), 65-78. Retrieved 8. 11. 2016 from Taylor & Francis online on the World Wide Web: <http://www.tandfonline.com/>
- Žák, P., & Běhounek, P. (2011). *Bezbariérové řešení v praxi*. Retrieved 3. 11. 2016 from Národní institut pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace České republiky, o.s. on the World Wide Web: <http://www.nipi.cz/>

Přílohy

Příloha I

Fakulta
tělesné kultury
Univerzita Palackého
v Olomouci

✉ tř. Míru 117, 771 11 Olomouc

Žádost o vyjádření

Etické komise FTK UP

k projektu diplomové práce, zahrnující lidské účastníky

Název: Bezbariérové prvky veřejných hřišť sloužící pro aktivizaci psychomotorických funkcí.

Forma projektu: Diplomová práce

Autor: Bc. Marek Zaoral

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

Vyjádření školitele, vedoucího práce: souhlasím s výzkumným šetřením

Popis projektu

Cílem diplomové práce je vypracovat projektovou dokumentaci pro (předjednanou) realizaci, bezbariérového hřiště s herními prvky zaměřenými na aktivizaci psychomotorických funkcí pro osoby se zdravotním postižením, s Magistrátem města Olomouc. Dílčím cílem je zjistit zájem a poptávku potenciálních cílových skupin. Tento projekt povede ke zkvalitnění volnočasových aktivit osob se zdravotním postižením ve městě Olomouc. Prostřednictvím anket vlastní konstrukce a strukturovaného rozhovoru zjistím potřeby klientů a poptávku trhu v oblasti dětských hřišť a workoutu. V první anketě vlastní konstrukce zaměřené na jedince se zdravotním postižením zjišťuji preferované prvky a představu klientů o bezbariérovém hřišti, tematické dráze a posilovacích prvcích. V druhé anketě vlastní konstrukce zaměřené na osoby bez zdravotního postižení zjišťuji představu a zájem o integrování bezbariérových prvků na veřejná hřiště. Strukturovaný rozhovor bude probíhat s manažery relevantních firem, zabývajících se výstavbou bezbariérových prvků na dětských hřištích a workoutech.

Zajištění bezpečnosti pro posouzení odborníky:

Jedná se o neinvazivní výzkumnou techniku. Dvě ankety a strukturovaný rozhovor (viz příloha 3, 4 a 5).

Etické aspekty výzkumu

Anketního šetření se budou účastnit děti i dospělí, kterým bude předložen informovaný souhlas (viz příloha 1, 2). Respondenti budou pocházet převážně z Olomouckého kraje. Oslovení proběhne autorem práce, kdy zletilí respondenti nebo zákonní zástupci nezletilých respondentů podepíší informovaný souhlas. Účast na výzkumu bude zcela dobrovolná. Výsledky dotazníkového šetření budou zpracovány anonymně a budou použity pro účely diplomové práce.

Informovaný souhlas účastníků (příložen)

V Olomouci dne 25. 10. 2016

Podpis autora

Informovaný souhlas

Název studie (projektu): Bezbariérové prvky veřejných hřišť sloužící pro aktivizaci psychomotorických funkcí

Jméno:

Účastník byl do studie zařazen pod číslem:

1. Já, níže podepsaný(á) souhlasím se svou účastí na výzkumném šetření.
2. Jsem občan starší 18let.
3. Byl(a) jsem podrobně informován(a) o cíli studie, o jejích postupech, a o tom, co se ode mě očekává. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností.
4. Porozuměl(a) jsem tomu, že účast ve studii mohu kdykoliv přerušit či odstoupit. Účast ve studii je dobrovolná.
5. Při zařazení do studie budou osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Je zaručena ochrana důvěrnosti osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být moje osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s mým výslovným souhlasem.
6. Porozuměl jsem tomu, že mé jméno se nebude nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie.

Podpis účastníka:

Podpis diplomanta:

Datum:

Datum:

Informovaný souhlas pro zákonné zástupce

Název studie (projektu): Bezbariérové prvky veřejných hřišť sloužící pro aktivizaci psychomotorických funkcí

Jméno:

Účastník byl do studie zařazen pod číslem:

7. Já, níže podepsaný(á) souhlasím s účastí svého syna/dcery ve výzkumném šetření.
8. Jsem občan starší 18 let.
9. Byl(a) jsem podrobně informován(a) o cíli studie, o jejích postupech, a o tom, co se ode mě očekává. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností.
10. Porozuměl(a) jsem tomu, že účast ve studii mohu kdykoliv přerušit či odstoupit. Účast ve studii je dobrovolná.
11. Při zařazení do studie budou osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Je zaručena ochrana důvěrnosti osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být moje osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s mým výslovným souhlasem.
12. Porozuměl jsem tomu, že mé jméno se nebude nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie.

Podpis účastníka:

Podpis diplomanta:

Datum:

Datum:

Bezbariérové hřiště v Olomouci

Vážení občané,

dovoluji si vás seznámit s návrhem bezbariérového hřiště, které povede ke zkvalitnění volnočasových pohybových aktivit osob se zdravotním postižením, seniorů a dětí ve městě Olomouc.

K vypracování smysluplného návrhu bezbariérového hřiště v Olomouci je nutné znát názor obyvatel města Olomouc. Proto se na vás obracím s prosbou o spolupráci. Níže naleznete dotazník zjišťující zájem obyvatel. Předpokládám, že vyplnění dotazníku by nemělo trvat více než 10–15 minut, avšak celkové výsledky mohou ovlivnit kvalitu volnočasových pohybových aktivit v Olomouci.

Dotazník vyplňujete zcela anonymně.

Děkuji za váš čas a ochotu podílet se na formování našeho města.

Marek Zaoral

Student aplikovaných pohybových aktivit

I. Identifikace respondenta

1. Pohlaví:

² muž

žena

3. Věk: (Prosím doplňte.)

4. Město, část města (např. Olomouc, Nová Ulice):

5. Jaká jste skupina? (prosím zakřížkujte):

☐ Tělesné postižení Prosím zakroužkujte jednu z variant: 1. užívající vozík 2. chodící	☐ Zrakové postižení	☐ Mám jiné zdravotní postižení. Uveďte prosím jaké:
--	--	---

6. Dnešní datum:

II. Představení bezbariérového hřiště pro osoby se zdravotní postižením.

Znáte z okolí Vašeho bydliště níže uvedené prvky bezbariérového hřiště? (u každého obrázku prosím zaškrtněte variantu ANO pokud znáte nebo NE pokud neznáte)

1. Houpačka pro vozík.

ANO

NE

Uveďte místo (část města)::

2. Balanční kladina.

ANO

NE

Uveďte místo (část města)::

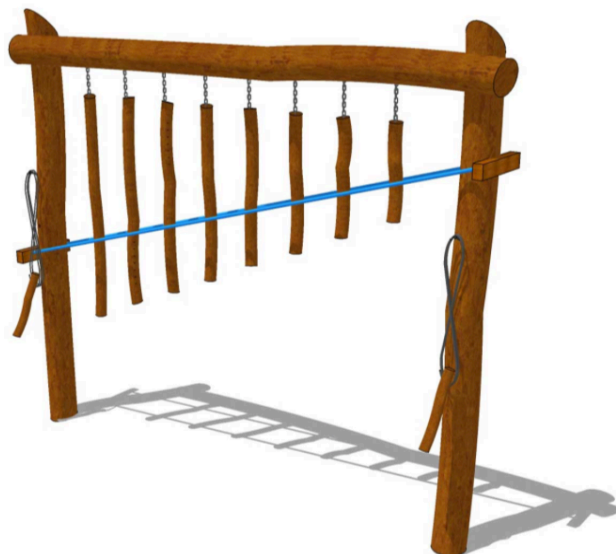

3. Dendrofon.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

4. Kolotoč s prostorem i pro vozík.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

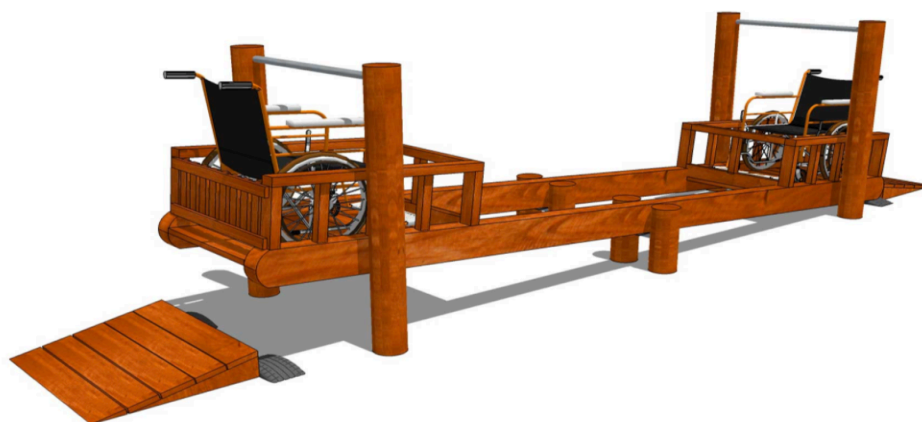

5. Vahadlová houpačka pro vozík

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

6. Venkovní trampolína.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

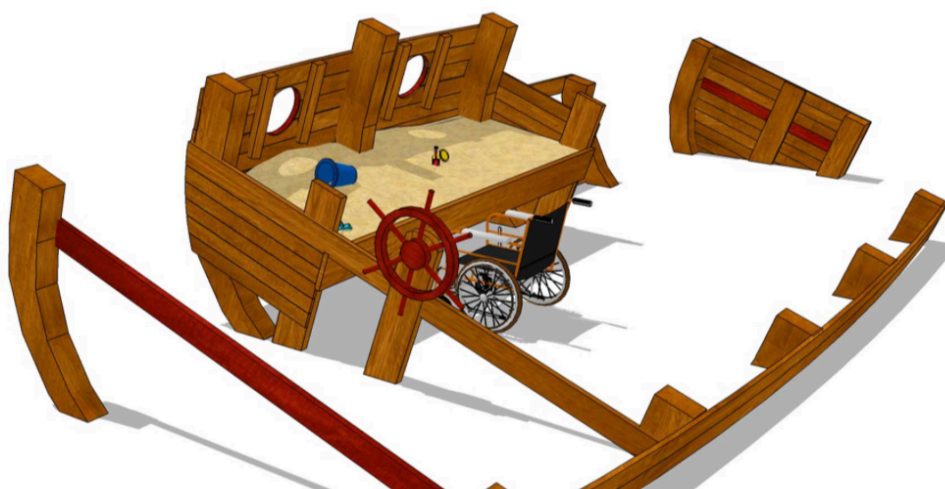

7. Pískoviště s úpravou pro osoby na vozíku.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

8. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem. (Prosím seřadte od nejzajímavějšího číslem 1 až 7 méně zajímavé).

1. Houpačka pro vozík – číslo
2. Balanční kladina – číslo
3. Dendrofon – číslo
4. Kolotoč s prostorem i pro vozík – číslo
5. Vahadlová houpačka pro vozík – číslo
6. Venkovní trampolína – číslo
7. Pískoviště upravené i pro osoby na vozíku – číslo

III. Představení tematické dráhy pro vozík.

Znáte z okolí Vašeho bydliště níže uvedené prvky tematické dráhy pro vozík? (u každého obrázku prosím zaškrtněte variantu ANO pokud znáte nebo NE pokud neznáte)

1. Nepravidelné nerovnosti na povrchu.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

2. Nebezpečná plocha (brod) přes písek / štěrk / kamení.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

3. Padací rampa pro vozík

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

4. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem. (Prosím seřaďte od nejzajímavějšího číslem 1 až 3 méně zajímavé).

1. Nepravidelné nerovnosti na povrchu z patníku – číslo
2. Nezpevněná plocha (brod) přes písek/štěrk/kamení. – číslo
3. Padací rampa pro vozík - číslo

IV. Představení posilovacích prvků pro osoby se zdravotním postižením.

Znáte z okolí Vašeho bydliště níže uvedené posilovací prvky? (u každého obrázku prosím zaškrtněte variantu ANO, pokud znáte, nebo NE, pokud neznáte)

1. Dopravníkový pás na posilování horních končetin.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

2. Posilovací stroje na horní polovinu těla.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

3. Balanční deska.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

4. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem. (Prosím seřaďte od nejzajímavějšího číslem 1 až 3 méně zajímavé).

1. Dopravníkový pás na posilování horních končetin – číslo
2. Posilovací stroje horní polovinu těla – číslo
3. Balanční deska – číslo

V. Názor na bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením.

1. Využívali byste prvky bezbariérového hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky v Olomouci?

ANO

NE

PROČ?

2. Využívali byste prvky, při naučných hřištích, jako je SEMAFOR Olomouc?

ANO

NE

3. V případě, že nejste uživatelem vozíku měli by jste zájem si vyzkoušet manipulaci na mechanickým vozíku, jen pro vlastní zkušenost?

ANO

NE

4. Který prvek byste více preferovali? (seřaďte čísla nejpreferovanější 1 – 3 nejméně preferovaný).

Prvky bezbariérového hřiště Prvky tematické dráhy Posilovací prvky

5. Využívá Vaše dítě nebo Vy nějaká veřejná hřiště ve vašem okolí? (V případě, že ANO napište které).

ANO

NE

Jaké hřiště?

6. Znáte nějaké hřiště přizpůsobené pro osoby se zdravotním postižením? (V případě, že ANO, napište které).

ANO

NE

6.

Jaké hřiště:

7. Pokud jste uživatel vozíku, využívali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky?

ANO

NE

NEJSEM UŽIVATELEM
VOZÍKU.

8. Pokud jste osoba s jiným zdravotním postižením využívali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky?

ANO

NE

JSEM UŽIVATELEM
VOZÍKU.

9. Zvýšily by tyto prvky povědomí o Olomouci jako městu bez bariér?

ANO

NE

NEVÍM

10. Má význam stavět bezbariérová hřiště pro osoby se zdravotním postižením ?

ANO

NE

11. Má význam stavět tematickou dráhu pro osoby se zdravotním postižením ?

ANO NE

12. Má význam stavět posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením ?

ANO NE

13. Chtěli byste, aby prvky byly zakomponovány mezi veřejná hřiště v Olomouci?

ANO NE NEZÁLEŽÍ MI NA TOM.

14. Preferovali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky postavené na jednom místě?

ANO NE NEZÁLEŽÍ MI NA TOM.

15. Preferovali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky postavené na různých místech zvlášť?

ANO NE NEZÁLEŽÍ MI NA TOM.

16.

Co

byste na bezbariérovém hřišti, tematické dráze nebo u posilovacích prvků nechtěli?

17. Co by Vás potěšilo a namotivovalo, abyste chodili na bezbariérové hřiště, tematickou dráhu nebo posilovací prvky?

Děkuji za Váš čas a vyplnění ankety.

Bezbariérové hřiště v Olomouci

Vážení občané,

dovoluji si vás seznámit s návrhem bezbariérového hřiště, které povede ke zkvalitnění volnočasových pohybových aktivit osob se zdravotním postižením, seniorů a dětí ve městě Olomouc.

Jmenuji se Marek Zaoral a jsem studentem Fakulty tělesné kultury. V rámci diplomové práce se zabývám tématem: Návrh bezbariérového hřiště s herními prvky zaměřenými na aktivizaci psychomotorických funkcí pod vedením doktora Ondřeje Ješiny.

K vypracování smysluplného návrhu bezbariérového hřiště v Olomouci je nutné znát názor obyvatel města Olomouc. Proto se na vás obracím s prosbou o spolupráci. Níže naleznete dotazník zjišťující zájem obyvatel. Předpokládám, že vyplnění dotazníku by nemělo trvat více než 10–15 minut, avšak celkové výsledky mohou ovlivnit kvalitu volnočasových pohybových aktivit v Olomouci.

Dotazník vyplňujete zcela anonymně.

Děkuji za váš čas a ochotu podílet se na formování našeho města.

Marek Zaoral

Student aplikovaných pohybových aktivit

I. Identifikace respondenta

1. Pohlaví:

muž

žena

2. Věk:

(Prosím doplňte.)

3. Město, část města (např. Olomouc, Nová Ulice):

4. Jaká jste skupina? (prosím zakřížkujte):

☐ Žák MŠ,ZŠ	☐ Student	☐ Dospělí	☐ Senior
Vyplní zodpovědná osoba.			

5. Dnešní datum:

II. Představení bezbariérového hřiště pro osoby se zdravotní postížením

Znáte z okolí Vašeho bydliště níže uvedené prvky bezbariérového hřiště?
(u každého obrázku prosím zaškrtněte variantu ANO, pokud znáte, nebo NE, pokud neznáte)

1. Houpačka pro vozík.

ANO

NE

Uveďte místo (část města)::

2. Balanční kladina.

ANO

NE

Uveďte místo (část města)::

3. Dendrofon.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

4. Kolotoč s prostorem i pro vozík.

5.
 ANO

NE

Uveďte místo (část města):

5. Vahadlová houpačka pro vozík

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

6. Venkovní trampolína.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

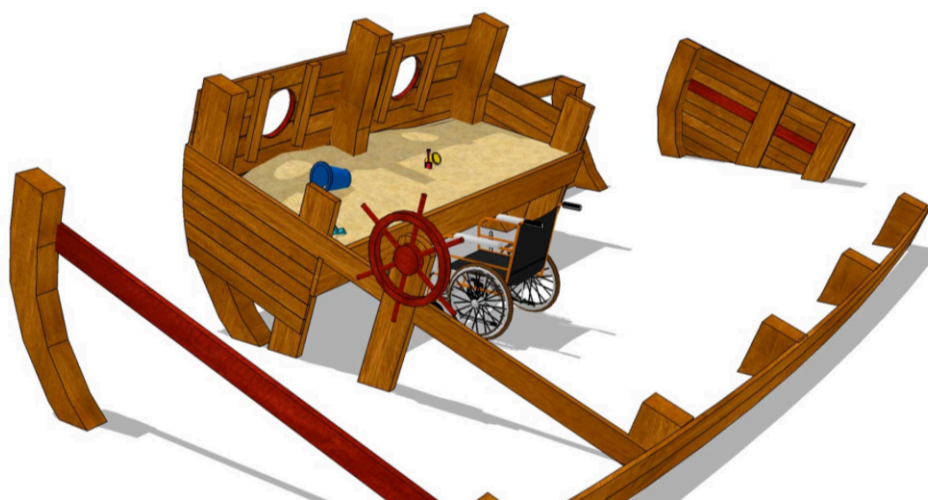

7. Pískoviště s úpravou pro osoby na vozíku.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

8. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem. (Prosím seřaďte od nejzajímavějšího číslem 1 až 7 méně zajímavé).

1. Houpačka pro vozík – číslo
2. Balanční kladina – číslo
3. Dendrofon – číslo
4. Kolotoč s prostorem i pro vozík – číslo
5. Vahadlová houpačka pro vozík – číslo
6. Venkovní trampolína – číslo
7. Pískoviště upravené i pro osoby na vozíku – číslo

III. Představení tematické dráhy pro vozík.

Znáte z okolí Vašeho bydliště níže uvedené prvky tematické dráhy pro vozík? (u každého obrázku prosím zaškrtněte variantu ANO, pokud znáte, nebo NE, pokud neznáte)

1. Nepravidelné nerovnosti na povrchu.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

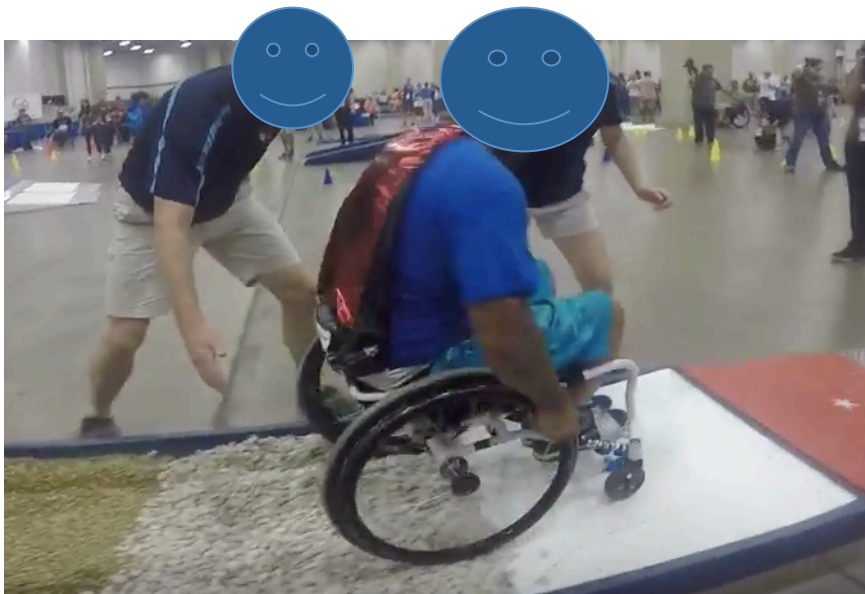

2. Nebezpečná plocha (brod) přes písek / štěrk / kamení.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

3. Padací rampa pro vozík

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

4. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem. (Prosím seřad'te od nejzajímavějšího číslem 1 až 3 méně zajímavé).

1. Nepravidelné nerovnosti na povrchu z patníku – číslo
2. Nezpevněná plocha (brod) přes písek/šterk/kamení – číslo
3. Padací rampa pro vozík – číslo

IV. Představení posilovacích prvků pro osoby se zdravotním postižením

Znáte z okolí Vašeho bydliště níže uvedené posilovací prvky? *(u každého obrázku prosím zaškrtněte variantu ANO, pokud znáte, nebo NE, pokud neznáte)*

1. Dopravníkový pás na posilování horních končetin.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

2. Posilovací stroje na horní polovinu těla.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

3. Balanční deska.

ANO

NE

Uveďte místo (část města):

4. Které z těchto prvků Vás nejvíce zaujaly a myslíte si, že mohou být přínosem.
(Prosím seřaďte od nejzajímavějšího číslem 1 až 3 méně zajímavé).

4. Dopravníkový pás na posilování horních končetin – číslo

5. Posilovací stroje na horní polovinu těla – číslo

6. Balanční deska – číslo

V. Názor na bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením.

1. Využívali byste prvky bezbariérového hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky v Olomouci?

ANO

NE

PROČ?

2. Využívali byste prvky, při naučných hřištích, jako je SEMAFOR Olomouc?

ANO

NE

3. I přes to, že nejste uživatelem vozíku, měli byste zájem si vyzkoušet manipulaci na vozíku, jen pro vlastní zkušenost?

ANO

NE

4. Který prvek byste více preferovali? (seřaďte čísla nejpreferovanější 1 – 3 nejméně preferovaný).

Prvky bezbariérového hřiště Prvky tematické dráhy Posilovací prvky

5. Využívá Vaše dítě nebo Vy nějaká veřejná hřiště ve vašem okolí? (V případě, že ANO, napište které).

ANO

NE

Jaké hřiště?

6. Znáte nějaké hřiště přizpůsobené pro osoby se zdravotním postižením? (V případě, že ANO, napište které).

ANO

NE

Jaké hřiště?

7. Zvýšili by tyto prvky povědomí o Olomouci jako městu bez bariér?

ANO

NE

NEVÍM

8. Má význam stavět bezbariérové hřiště pro osoby se zdravotním postižením?

ANO

NE

9. Má význam stavět tematickou dráhu pro osoby se zdravotním postižením?

ANO

NE

10. Má význam stavět posilovací prvky pro osoby se zdravotním postižením?

ANO

NE

11. Chtěli byste, aby prvky byly zakomponovány mezi veřejná hřiště v Olomouci?

ANO

NE

NEZÁLEŽÍ MI NA TOM.

12. Preferovali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky postavené na jednom místě?

ANO NE NEZÁLEŽÍ MI NA TOM.

13. Preferovali byste bezbariérové hřiště, tematickou dráhu a posilovací prvky postavené na různých místech zvlášť?

ANO NE NEZÁLEŽÍ MI NA TOM.

14. Co byste na bezbariérovém hřišti, tematické dráze nebo u posilovacích prvků nechtěli?

15. Co by Vás potěšilo a namotivovalo, abyste chodili na bezbariérové hřiště, tematickou dráhu nebo posilovací prvky ?

Děkuji za Váš čas a vyplnění ankety.

Problematika bezbariérového hřiště

I. Identifikace respondenta

1. Název firmy
2. Kolik let působíte na trhu?

II. Názor na problematiku bezbariérového hřiště.

1. Jak dlouho se Vaše firma zabývá bezbariérovými hřišti pro osoby se zdravotním postižením?
2. Důvod, proč se zabýváte bezbariérovými hřišti pro osoby se zdravotním postižením?
3. Je výstavba bezbariérových hřišť podpořena legislativou (například při výstavbě parkovacích míst musí být vždy 5 % míst pro osoby se zdravotním postižením)?
4. Znájí investoři v ČR možnosti bezbariérových hřišť pro osoby se zdravotním postižením? Mají představu, jaký je obsah těchto hřišť?
5. Jaké faktory nejčastěji ovlivní výstavbu bezbariérového hřiště (bezpečnost, obavy z neznámého, legislativa, finance...)?
6. Jsou prvky pro osoby se zdravotním postižením méně nebo více finančně náročné oproti standardním prvkům na dětských hřištích?
7. Kde nejčastěji stavíte tato hřiště: soukromé pozemky (speciální školy, běžné školy, zábavní parky), nebo veřejná prostranství?
8. O jaké prvky bezbariérového hřiště pro osoby se zdravotním postižením je největší zájem a proč?
9. Máte zpětnou vazbu, jak hodnotí veřejnost tyto atypické projekty?

Děkuji za Váš čas a spolupráci

Příloha VII

Centrum aplikovaných pohybových aktivit
Katedra aplikovaných pohybových aktivit
Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci
Třída míru 117
Olomouc, 771 11

Věc: souhlas s využíváním tématické dráhy pro osoby užívající vozík u Centra Semafor:

Tento dokument slouží k podpoře v realizaci tématické dráhy u Centra Semafor v Olomouci.

Organizace a školy byly seznámeny o záměru studenta aplikovaných pohybových aktivit, tedy o možné výstavbě tématické dráhy pro osoby užívající vozík u Centra Semafor v Olomouci.

Níže stvrzuje naše organizace, škola svým podpisem souhlas s realizací projektu a využíváním tématické dráhy pro osoby užívající vozík u Centra Semafor jejich školou či organizací.

Razítko organizace:	Podpis zástupce organizace:	Datum:
----------------------------	------------------------------------	---------------

Spolek TRENĐ VOZÍČKÁŘŮ
Lužická 7, 779 00 Olomouc
Tel.: 582 777 707
IČ: 61984680 ②

21. 2. 2017

Šířední škola, Základní škola a Mateřská škola
prof. V. Vejvodského Olomouc-Hejčín
Tomkova 42
779 00 Olomouc -1-

Hudek Zvonmír
ředitel

24. 2. 2017

SPOLU Olomouc, z.s.
Aktivizační a rozvojové programy I 3878981
Dolní nám. 27/38, 779 00 Olomouc
Tel: 585 237 194 IČ: 63729113

LENDVA SOUVSKÁ
VEDOUcí SOC. SLEDEJ

1. 3. 2017

CENTRUM ZDRAVÍ OLOMOUČ

LENKA FASNEROVÁ
Smrčková 10
779 00 OLOMOUČ
IČO 728 72 713

Fasnerová

1.3.2017

STŘEDISKO RANÉ ŽEČE
JPRP, Pobočka Olomouč

 **Společnost
pro ranou péči**
Středisko rané péče SPRP, Pobočka Olomouč
Sřídni novosádká 52
779 00 Olomouč
Telefon: 585222921
E-mail: olomouc@ranapece.cz
Číslo účtu: 127517146/0300
IČ: 7509009

TRN

4.3.2017

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury
Katedra aplikovaných
pohybových aktivit
třída Míru 117 | 771 11 Olomouč

Juráček

8.3.2017

Základní škola a Střední škola
CREDO, o.p.s.
Mozartova 43, 779 00 Olomouč
tel. 585 425 781

Mgr. Blanka Trávníčková 14.3.2017